

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Планування оборотних активів підприємства

за матеріалами товариства з обмеженою відповідальністю

«Бухгалтер онлайн», м. Київ

Студентки
2 курсу 1 м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка та
безпека бізнесу»
денної форми навчання

Гордієнко Марії
Олегівни

Науковий керівник –
канд. екон. наук, доцент

Стояненко Ірина
Василівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ТА ПЛАНУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ У ТОВ «БУХГАЛТЕР ОНЛАЙН».....	19
2.1. Аналіз динаміки обсягу та структури оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн».....	19
2.2. Аналіз джерел фінансування оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн».....	24
2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн».....	29
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ПОТРЕБИ В ОБОРОТНИХ АКТИВАХ ТОВ «БУХГАЛТЕР ОНЛАЙН» НА ПЛАНОВИЙ ПЕРІОД ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ.....	36
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах економічної нестабільності, яку переживає економіка України, починаючи з 2014 року і до сьогодні, вітчизняні аудиторські фірми досить часто отримують збитки. Але економічна криза – це не єдиний фактор, який впливає на розмір прибутку підприємств. За рахунок непередбаченої фінансово-господарської політики та переважно короткострокового управління аудиторські фірми втрачають свої позиції та досить часто опиняються на межі банкрутства. Пристосовуючись до нових умов господарювання, фірми стикаються зі значними фінансовими труднощами, що змушують їх залучати додаткові кошти. У зв'язку з цим досить гостро постає питання про ефективне використання оборотних активів та засоби його підвищення. Варто відмітити доробок вітчизняних і зарубіжних науковців, які присвятили свої праці цій непростій темі, серед них І.О. Бланк, Т.А. Демченко, С. Майерс, Зві Боді, О.С. Філімоненков, М.В. Володькіна та інші. Проте, не зменшуючи вагомості існуючих напрацювань, слід відзначити, що планування оборотних активів потребує подальшого дослідження, оскільки для кожного підприємства цей процес потребує індивідуальних підходів з врахуванням стратегій його розвитку та поточних планів діяльності.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є оцінка ефективності використання оборотних активів підприємства, визначення їх необхідного обсягу для забезпечення ефективності функціонування підприємства у плановому періоді.

Для досягнення зазначеної мети необхідним є вирішення наступних **завдань роботи**:

- дослідити економічну сутність оборотних активів підприємства;
- розглянути методичні засади аналізу оборотних активів підприємства та методи їх планування;

- проаналізувати динаміку обсягів та структури оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн»;
- провести аналіз джерел фінансування оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн», що обумовлюють поточний рівень ефективності їх використання;
- здійснити оцінку ефективності використання оборотних активів підприємства;
- обґрунтувати потребу в оборотних активах ТОВ «Бухгалтер онлайн» на плановий період;
- розробити шляхи покращення ефективності використання оборотних активів досліджуваної аудиторської фірми у плановому періоді.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження випускної кваліфікаційної роботи є процес планування оборотних активів підприємства.

Предмет дослідження. Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів оцінки та планування оборотних активів підприємства.

Емпірична база дослідження. Робота виконана за матеріалами діяльності ТОВ «Бухгалтер онлайн».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Бухгалтер онлайн» було створено у 1994 році. ТОВ «Бухгалтер онлайн» надає послуги великому, середньому і малому бізнесу. Сферою діяльності ТОВ «Бухгалтер онлайн» є аналіз фінансової звітності підприємств промисловості і будівництва, машинобудівної, хімічної, фармацевтичної, металургійної, видобувної та інших галузей промисловості і торгівлі.

Методи дослідження. В роботі було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Серед загальнонаукових, зокрема, використовувалися:

- аналіз (розбиття цілого на складові частини та дослідження частин);
- синтез (об'єднання частин в єдине ціле та аналіз їх в сукупності);
- дедукція (форма дослідження, що дозволяє на підставі аналізу одного явища розробити закономірність для інших);

- індукція (форма дослідження, що дозволяє перейти від аналізу загального явища до аналізу конкретного);
- описовий метод (опис якогось процесу, явища, показника);

До спеціальних методів пізнання в роботі належать:

- балансовий метод (горизонтальний та вертикальний аналіз балансу);
- статистичний метод (аналіз динаміки та структури певних фінансових та економічних показників);
- графічний метод (графічне відображення результатів графіків та діаграм щоб забезпечити краще сприйняття інформації).

Інформаційна база дослідження. Робота виконана на основі наукових праць вітчизняних економістів та фінансистів, а також на матеріалах, які публічно представляє досліджувана аудиторська фірма на своєму сайті.

Обробка інформації та підготовка роботи здійснювалася з використанням стандартного програмного забезпечення Microsoft Office: Word, Excel.

Результати дослідження мають практичне значення та будуть використані в діяльності підприємства.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження було підготовлено статтю на тему «Планування оборотних активів підприємства», опубліковану в збірнику наукових статей студентів денної форми навчання «Економіка і фінанси підприємства» (Київ. нац. торг.-екон ун-т, 2019. – Ч. 2. – С.95-99).

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, 3 розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел, що містить 3 ілюстрацій, 17 таблиць, 10 формул, 20 додатків; список використаних джерел налічує 47 найменувань. Загальний обсяг роботи – 75 сторінок

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ТА ПЛАНУВАННЯ

ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Успішне ведення господарської діяльності кожного існуючого підприємства значною мірою залежить від матеріальних ресурсів, виробничих потужностей та трудових ресурсів, що разом формують його ресурсний потенціал. Однак, найголовніша складова ресурсного потенціалу – це забезпеченість підприємства оборотними активами.

Основними нормативними документами, що визначають сутність оборотних активів є вітчизняні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі – НП(С)БО) оборотні активи – це гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [1]. В свою чергу, згідно Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» (далі – МСБО) [2] оборотні активи трактують як «поточні». Поточними визнають активи, що: а) можуть бути реалізованими чи спожитими у нормальному операційному циклі; б) утримуються в основному з метою продажу; в) можуть бути реалізованими протягом дванадцяти місяців після звітного періоду [3, с.28]. Зіставивши визначення оборотних активів у вітчизняних та міжнародних нормативних актах можна зробити висновок, що обидва визначення не протирічать та доповнюють один одного.

Дискусійним є трактування поняття «оборотних активів» у наукових джерелах. Аналіз літературних джерел показав, що досить часто поняття «оборотних активів» порівнюють із поняттями «оборотного капіталу» та «оборотних коштів». Значення «оборотні активи» та «оборотний капітал» часто ототожнюються, хоча оборотні активи переробляються і витрачаються у виробничій діяльності підприємства, на перевагу оборотного капіталу, що

лише авансується [4, с.42]. Тому, можна зробити висновок, що оборотні активи й оборотний капітал це дві категорії, які характеризують одні й ті ж об'єкти: дебіторську заборгованість, грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення і запаси, але водночас різняться за напрямом (призначенням) використання. У свою чергу, до оборотних активів включаються як матеріальні, так і грошові ресурси, тому, поняття оборотних активів є більш ширшим, ніж поняття оборотних коштів [5, с.232].

Погляди науковців до визначення поняття «оборотні активи» також відрізняються своїми трактуваннями, тож нами було розглянуто найпоширеніші із них (додаток А).

Отже, проаналізувавши визначення, наведені у додатку А, на нашу думку, під оборотними активами слід розуміти контрольовані суб'єктом господарювання ресурси, що можуть використовуватися у виробничому процесі та переносити свою вартість на готову продукцію або можуть бути перетворені на грошові кошти протягом одного операційного циклу.

З огляду на те, що динамічний розвиток підприємницької діяльності в Україні супроводжується значними економічними суперечностями, зумовленими особливістю ринкової трансформації, однією з найважливіших проблем для вітчизняних підприємств є недостатня ефективність організації, забезпечення та управління оборотними активами. З урахуванням того, що оборотні активи – один із головних чинників економічного зростання підприємства, організацію управління ними необхідно трактувати як центральну ланку всього комплексу заходів, спрямованих на його забезпечення [14, с.165].

Дослідження стану оборотних активів передбачає використання відповідної методики. Вимоги системного підходу та комплексного вивчення економіки підприємств реалізуються у структурі методики економічного аналізу, в складі та зв'язках між окремими елементами, їх змісті. Саме за умови раціонально обраної сукупності прийомів, способів, засобів, що застосовуються в процесі проведення економічного аналізу оборотних

активів можна досягти поставленої мети [15, с. 55].

Автори праць з економічного аналізу пропонували свій порядок і напрями проведення економічного аналізу оборотних активів (додаток Б).

Як ми бачимо з додатку Б, на думку І.О. Бланка [6] аналіз оборотних активів повинен починатися з розгляду динаміки загального обсягу оборотних активів, які використовуються – темпи зміни їх середньої суми зіставляються з темпами зміни обсягів реалізації продукції (робіт, послуг) та з середньою сумою всіх активів, однак від його підходу відрізняються позиції інших науковців. На думку Ю.С. Цал-Цалко, В.О. Меца, Н.О. Власової, Г.О. Крамаренка [16,17,18,19], аналіз оборотних активів необхідно починати з оцінки динаміки основних видів оборотних активів та оцінки їх ліквідності. Але кожен з проаналізованих науковців не приділяє уваги саме аналізу причин зміни оборотних активів, тобто факторному аналізу зміни в оборотних активах. Необхідність його проведення полягає в тому, що всі явища та процеси господарської діяльності підприємства знаходяться у взаємозв'язку. Кожен результативний показник залежить від різноманітних факторів. А звідси важливим для управління є питання вивчення, вимірювання, аналіз впливу факторів на величину показників оборотних активів [20, с.574].

До таких чинників, що впливають на обсяги та ефективність використання оборотних активів можна віднести зовнішні (природні умови; фактор часу; попит на продукцію; впровадження нових технологій; рівень інфляції; ціновий диспансер) і внутрішні (технологія виробництва; сезонність виробництва; швидкість обороту оборотних активів; розвиток і вдосконалення продуктивних сил; високі відсоткові ставки за кредит) [21, с.115].

Ефективним є аналіз оборотних активів на основі розрахунку системи коефіцієнтів, що відображають різні аспекти діяльності підприємства та враховують чинники внутрішнього і зовнішнього впливу на стан оборотних активів підприємства (рис. 1.1).

Показники оцінки ефективності використання оборотних активів підприємства

Ліквідність – здатність підприємства перетворити свої активи в грошові кошти з метою сплати зобов'язань	Коефіцієнт покриття Коефіцієнт швидкої ліквідності Коефіцієнт абсолютної ліквідності
Ділова активність (оборотність) – здатність підприємства ефективно використовувати свої ресурси	Коефіцієнт оборотності оборотних активів Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості Коефіцієнт оборотності запасів Періоди обороту окремих видів оборотних активів Тривалість фінансового та операційного циклів
Рентабельність – ступінь дохідності, вигідності, прибутковості бізнесу	Рентабельність реалізації Рентабельність активів Рентабельність необоротних активів Рентабельність оборотних активів

Рис. 1.1. Показники оцінки оборотних активів підприємства

На рис. 1.1 представлені основні показники, які доцільно використовувати для оцінки діяльності обраного підприємства. У наукових джерелах фахівці по-різному визначають розрахунки даних коефіцієнтів, вносячи у них різні складові.

Для визначення рівня ліквідності підприємства найточнішим є інтегральний метод, на підставі якого виводиться узагальнюючий показник (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Методика розрахунку інтегрального показника платоспроможності підприємства [22, с.36]

Коефіцієнт	Розрахунок	Економічний сенс	Оптимальне значення
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності (Кап)	(Грошові кошти+Короткострокові фінансові вкладення)/Поточні зобов'язання	Свідчить, яка частина короткострокових зобов'язань може бути погашена за рахунок наявних абсолютно ліквідних активів	$\geq 0,2$

Продовження табл. 1.2

Коефіцієнт	Розрахунок	Економічний сенс	Оптимі-
------------	------------	------------------	---------

			льне значення
Коефіцієнт проміжної платоспроможності (Кпп)	(Грошові кошти+Короткостроков і фінансові вкладення+Дебіторська заборгованість)/Поточн і зобов'язання	Свідчить, яку частину поточної заборгованості в найближчій час можна покрити за рахунок абсолютно ліквідних активів та при умові повного погашення дебіторської заборгованості	≥ 1
Коефіцієнт покриття)(Кзп)	Оборотні активи/Поточні зобов'язання	Свідчить про ступінь покриття короткострокових зобов'язань всіма оборотними активами підприємства	≥ 2
Інтегральний показник	$\text{Кап}/0,2 + \text{Кпп}/0,5 + \text{Кзп}/1,0$	Свідчить про рівень фінансового стану підприємства	≥ 3

Інтегральний показник платоспроможності формується як сумарний (синтетичний) рівень відносних величин одержаних від порівняння фактичних значень абсолютної, проміжної і загальної платоспроможності з їх еталонами. Нормативна величина показника має значення $> 3,0$, що свідчить про достатність рівня всіх складових його ознак.

Під час розгляду ефективності використання оборотних активів підприємства дуже важливий аналіз ділової активності підприємства, а саме її відносних показників (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Показники ділової активності підприємства [21, с.135]

Показник	Алгоритм розрахунку	Оптимальна зміна
Період обороту оборотних активів	$360 * \text{Середньорічна сума оборотних активів} / \text{Чистий дохід від реалізації}$	Прискорення
Період обороту запасів	$360 * \text{Середньорічна сума запасів} / \text{Собівартість реалізованої продукції}$	Прискорення
Період обороту дебіторської заборгованості	$360 * \text{Середньорічна сума дебіторської заборгованості} / \text{Чистий дохід від реалізації}$	Прискорення
Період обороту кредиторської заборгованості	$360 * \text{Середньорічна сума кредиторської заборгованості} / \text{Собівартість реалізованої продукції}$	Зменшення довжини
Тривалість операційного циклу	Період обороту дебіторської заборгованості + Період обороту запасів	Зменшення довжини
Тривалість фінансового циклу	Тривалість операційного циклу - Період обороту кредиторської заборгованості	Зменшення довжини

Ця група коефіцієнтів вказує на ефективність використання оборотних активів підприємства, послідовність політики управління виробничими

запасами та запасами готової продукції і т.д. Для аналізу ділової активності з метою формування ефективної системи управління оборотними активами підприємства доцільно також використовувати показники руху грошових потоків (додаток В).

Наступний етап оцінки ефективності використання оборотних активів підприємства – аналіз рентабельності підприємства. Це дає можливість визначити економічну ефективність діяльності господарюючого суб'єкта та оцінити оптимальність інших сторін його діяльності (табл.1.4).

Таблиця 1.4

Показники рентабельності підприємства[24]

Показник	Алгоритм розрахунку	Оптимальне значення
Рентабельність реалізації	Чистий прибуток/Чистий дохід від реалізації*100%	>1
Рентабельність активів	Чистий прибуток/ Середньорічне значення активів * 100%	Збільшення показника
Рентабельність необоротних активів	Чистий прибуток/ Середньорічне значення необоротних активів * 100%	Збільшення показника
Рентабельність оборотних активів	Чистий прибуток/ Середньорічне значення оборотних активів * 100%	Збільшення показника

Оцінка ліквідності балансу є ще одним методом для аналізу використання оборотних активів на підприємстві. Ліквідність балансу – це ступінь покриття зобов'язань підприємства активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає терміну погашення зобов'язань [25, с.109]. Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність фірми чи установи.

Актуальність визначення ліквідності балансу набуває особливого значення в умовах економічної нестабільності, а також при ліквідації установи внаслідок його банкрутства. Тут постає питання: чи установи мають достатньо коштів для покриття заборгованості. Така ж проблема виникає, коли необхідно визначити, чи достатньо в установи коштів для розрахунків з кредиторами, тобто здатність ліквідувати (погасити) заборгованість наявними засобами.

Для проведення аналізу ліквідності балансу установи статті активів групують за ступенем ліквідності – від найбільш швидко перетворюваних у гроші до найменш. Пасиви ж групують по терміновості оплати зобов'язань (табл.1.5).

Таблиця 1.5

Групування активів і пасивів балансу для проведення аналізу ліквідності [26, с.16]

АКТИВИ	ПАСИВИ
<i>A1</i> - найбільш ліквідні активи	<i>П1</i> - найбільш термінові зобов'язання
<i>A2</i> - швидко реалізовані активи	<i>П2</i> - короткострокові пасиви
<i>A3</i> - повільно реалізовані активи	<i>П3</i> - довгострокові пасиви
<i>A4</i> - важко реалізовані активи	<i>П4</i> - постійні пасиви

Для оцінки ліквідності балансу з урахуванням фактора часу необхідно провести зіставлення кожної групи активу з відповідною групою пасиву.

Наступний етап аналізу оборотних активів передбачає дослідження змін у складі джерел фінансування оборотних активів. Групування джерел фінансування оборотних активів за балансом наведено в табл. 1.6

Таблиця 1.6

Групування джерел фінансування оборотних активів підприємства за балансом [27, с.108]

Показник	Код рядка балансу
Власний оборотний капітал	p.1495- p.1095
Позиковий капітал, у т.ч.	p.1595+ p.1695
- довгострокові зобов'язання	p.1595
- короткострокові кредити банків	p.1600
- поточні зобов'язання за розрахунками	p.1615+ p.1620
Усього оборотних активів	p.1495- p.1095+ p.1595+ p.1695

Серед показників, поданих у табл. 1.6, на окрему увагу заслуговує робочий капітал (власний оборотний капітал, власні оборотні кошти). Робочий капітал (Рк) – це різниця між оборотними активами підприємства та його короткостроковими зобов'язаннями [28, с.84]. Тобто, робочий капітал є тією частиною оборотних активів, яка фінансується за рахунок власних

коштів та довгострокових зобов'язань. Збільшення робочого капіталу може говорити про ріст фінансової стійкості компанії, а зниження величини цієї категорії, крім погіршення стійкості, може говорити про ріст потреби в коштах. Оптимальний розмір робочого капіталу залежить від сфери діяльності підприємства, обсягів реалізації, кон'юнктури ринку тощо [27, с.109]. Якщо сума довгострокових кредитів перевищує робочий капітал, то це свідчить, що підприємство використовує частину довгострокових позик і кредитів на фінансування поточних операцій, тобто здійснює нецільове їх використання. При зменшенні робочого капіталу необхідно з'ясувати, за рахунок чого це відбулося і як це вплинуло на маневреність робочого капіталу.

Інформативним є також показник маневреності робочого капіталу (Мк) [24]:

$$(1.10)$$

Значення показника говорить про те, яка частина власного капіталу може бути використана для фінансування оборотних активів, а яка частина спрямована на фінансування необоротних активів. Нормативним вважається значення 0,1 і вище. Позитивне значення свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних [30, с.982]. Від'ємне значення показника свідчить, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позичкових джерел фінансування. Це веде до зниження фінансової стійкості.

Планування як важлива функція управління підприємством – об'єктивно необхідний процес визначення цілей діяльності на певний період і засіб досягнення поставленої мети [20, с.572]. Саме планування об'єднує структурні підрозділи підприємства загальною метою діяльності, надає всім процесам односпрямованості та скоординованості. Це дає змогу найбільш

повно й ефективно використовувати наявні ресурси, професійно розв'язувати різноманітні управлінські завдання. Процес планування має максимально передбачити всебічне вивчення дійсності, тенденцій, закономірностей розвитку об'єкта планування та середовища його діяльності. Найбільш загальною науковою основою планування є система об'єктивних економічних законів. Поряд із загальними принципами управління і планування існують і специфічні принципи планування, до яких належать цільова спрямованість, системність, безперервність, збалансованість, оптимальність використання ресурсів, адекватність об'єкта і предмета планування [18, с.19].

Під плануванням оборотних активів доцільно розглядати сегмент загальної фінансової стратегії підприємства, спрямований на забезпечення необхідної потреби в оборотних активах та джерелах їх фінансування, з метою забезпечення стабільної ефективності господарської діяльності та фінансової самостійності суб'єкта господарювання. Слід зазначити, що необхідність та важливість планування оборотних активів підприємства в умовах фінансової нестабільності визначаються браком фінансових ресурсів необхідних для забезпечення потреби в оборотних активах, забезпечення безперервності та збалансованості господарських процесів, досягнення стабільної платоспроможності, рентабельності та інших результатів фінансової діяльності підприємства. Тому метою планування оборотних активів підприємства є забезпечення оптимального поєднання необхідних обсягів усіх складових оборотних активів із джерелами їх фінансування відповідно до цільового призначення, що сприятиме формуванню належного рівня платоспроможності та рентабельності [14, с.189].

Планування оборотних коштів на підприємстві включає такі етапи, як:

1. Встановлення загальної потреби в оборотних коштах.
2. Визначення потреби у власних оборотних коштах.
3. Збалансування потреби в оборотних коштах з джерелами їх фінансування [30, с.982].

Як процес збалансування обсягів фінансових ресурсів та їх розподіл підприємством планування оборотних активів базується на використанні системи визначених методів [29, с.321]. Вибір того чи іншого методу фінансового планування визначається багатьма чинниками, наприклад, які цілі й завдання стоять перед фінансовим планом, наявною інформаційною базою, тривалістю планового періоду, кваліфікацією співробітників, наявністю програмних продуктів і технічних засобів управління.

Проаналізувавши різні джерела, розглянемо основні методи планування оборотних активів, такі як прямий метод, аналітичний метод, коефіцієнтний метод, метод «строків оборотності» та метод кореляційно-регресійного аналізу.

Прямий метод (метод прямого розрахунку) передбачає розробку обґрунтованих норм і нормативів з урахуванням факторів, пов'язаних з особливостями постачання та виробництва реалізації. Цей метод має за основу розрахунок нормативів потреби в оборотних активах і полягає в тому, що спочатку визначається розмір авансування оборотних коштів у кожний елемент, потім їх сумують і визначається загальний розмір нормативу. Розрахунки здійснюються на тривалий період, якщо раптово не змінюються асортимент продукції, технологія виробництва, умови постачання та збуту продукції. Обчислений методом прямого розрахунку норматив щорічно коригується підприємством, враховуючи зміни виробничої програми і швидкість обертання оборотних коштів [33, с.348].

Метод прямого рахунку застосовується на нових підприємствах, а також тоді, коли необхідно проаналізувати стан оборотних коштів з метою виявлення: непотрібних, надлишкових, неліквідних виробничих запасів;

резервів скорочення тривалості виробничого циклу; причин нагромадження готової продукції на складах [14, с.203].

Аналітичний (дослідно-статистичний) метод визначення потреби в оборотних активах базується на здійсненні розрахунків з урахуванням середніх фактичних залишків та змін обсягів виробництва. При цьому

здійснюється коригування з урахуванням зайвих і непотрібних запасів, неліквідних оборотних активів, які, можливо, мали місце в попередньому періоді. Метод заснований на існуванні пропорційної залежності потреби в оборотних коштах від обсягу виробництва та реалізації продукції і застосовується в тому випадку, коли в планованому періоді не передбачено істотних змін в умовах роботи підприємства в порівнянні з попереднім [31, с.95].

Коефіцієнтний метод дає змогу зробити розрахунок потреби в оборотних активах з урахуванням тенденцій і співвідношень у змінах обсягу виробництва та окремих видів запасів і затрат. Співвідношення, що склалися в минулому, з використанням відповідних коефіцієнтів, екстраполюються на майбутній період [14, с. 211]:

$$ОК_{пл} = О_{пл} \cdot K_{зав} \cdot C \quad (1.11)$$

де ОК_{пл} – величина потреби в оборотних коштах; О_{пл} – сукупний оборот з реалізації продукції; K_{зав} – коефіцієнт завантаження; C – поправочний коефіцієнт збільшення чи зменшення завантаження обороту плановими оборотними засобами [32].

Цей метод доцільно застосовувати для оперативного управління оборотними коштами на основі поелементних розрахунків.

Метод «строків оборотності» тісно пов'язаний з поняттями операційного й фінансового циклів. Ціль методу «строків оборотності» – визначити потреби, що генеруються операційним циклом. Ці потреби вимірюються в днях і у відсотках до обсягу продажів [34].

Також виділяється ще метод кореляційно-регресійного аналізу, який дозволяє визначити планову величину оборотних активів за допомогою рівняння регресії, що встановлює зв'язок між шуканою плановою величиною й факторами, які її визначають. Незаперечним достоїнством даного методу є простота розрахунків планової величини поточних активів. Крім того, даний метод дозволяє враховувати вплив не одного, а цілого ряду факторів, що природно підвищує цінність розрахунків [32].

Проаналізувавши основні методи планування оборотних активів підприємства, можна сказати, що найбільш практичним та точним для визначення обсягів оборотних активів є прямий метод. Проте його доцільно використовувати при створенні нового підприємства, а при наявності достатньої інформації з минулих періодів та впевненості, що в планованому періоді не передбачаються суттєві зміни, більш вигідним буде використовувати аналітичний метод або метод «строків оборотності», що досить простий у розрахунках та менш затратний.

Використання того або іншого методу планування оборотних активів залежить від таких чинників, як доступність порівняльних даних попередніх періодів, трудомісткість розрахунків, специфіка бізнесу.

Застосування вище наведених методів планування оборотних активів підприємства на практиці можна назвати неефективним та недостовірним через те, що у розрахунках планового періоду за основу ми беремо майже випадкові величини. Науковці для полегшення розрахунків за традиційною методикою визначають середнє значення показників і у подальших розрахунках використовують їх без змін.

З огляду на те, що динамічний розвиток підприємницької діяльності в Україні супроводжується значними економічними суперечностями, зумовленими особливістю ринкової трансформації, однією з найважливіших проблем для вітчизняних підприємств є недостатня ефективність організації, забезпечення та управління оборотними активами. З урахуванням того, що оборотні активи – один із головних чинників економічного зростання підприємства, організацію управління ними необхідно трактувати як центральну ланку всього комплексу заходів, спрямованих на його забезпечення.

Важливою складовою в управлінні оборотними активами підприємства є їх детальний аналіз з урахуванням факторів зовнішнього та внутрішнього впливу, аналіз їх джерел формування та оцінка ефективності використання цих важливих ресурсів. З урахуванням отриманих даних аналізу стає

можливим процес планування оборотних активів підприємства, для якого доцільніше обрати метод «строків оборотності».

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОВ «БУХГАЛТЕР ОНЛАЙН»

2.1. Аналіз динаміки обсягу та структури оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Бухгалтер онлайн» було створено у 1994 році. У січні 1994 року під керівництвом директора підприємства Скочій К.С. ТОВ отримало ліцензію на право здійснення аудиторської діяльності в Україні. З 01.04.94 р. рівноправним партнером підприємства стала Нужна В.В.

За роки своєї діяльності досліджувана фірма співпрацювала з іншими аудиторськими фірмами в об'єднаних робочих групах, залучала інші аудиторські фірми як субпідрядників, а також проводила аудит безпосередньо аудиторських фірм.

ТОВ «Бухгалтер онлайн» надає послуги великому, середньому і малому бізнесу. Фірма має ряд власних методичних і методологічних розробок які успішно застосовуються на практиці і дозволяють досягти високого рівня аудиторської гарантії. У компанії працюють висококваліфіковані бухгалтери, юристи, економісти і методисти, які здатні впоратися навіть з найскладнішими завданнями.

Для проведення експертиз, консультацій з окремих питань підтримуються зв'язки з компетентними спеціалістами Фонду Державного майна України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України, Торговельної палати України, Київського наукового інституту судової експертизи та ін.

ТОВ «Бухгалтер онлайн» надає такі аудиторські послуги, як:

- 1) Проведення перевірок у вигляді:
 - аудиту фінансової звітності;
 - огляду фінансової звітності.
- 2) Надання супутніх послуг у вигляді:

- виконання перевірок фінансової інформації (у вигляді погоджених процедур);

- підготовки фінансової інформації.

3) Надання консультацій з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності, у тому числі щодо:

- обрання облікової політики та організації бухгалтерського обліку;

- встановлення та дотримання методології бухгалтерського обліку;

- трансформації звітності за іншою, ніж застосовувана концептуальною основою;

- консолідації фінансової звітності.

4) Надання консультацій з питань системи внутрішнього контролю

5) Надання консультацій з питань оподаткування, у тому числі з організації податкового обліку та податкової звітності

6) Представництво інтересів Замовника з питань обліку, аудиту, оподаткування в державних органах, організаціях або в суді

7) Проведення економічних експертиз (крім судової експертизи, експертних досліджень а експертиз за вимогою правоохоронних органів)

8) Надання консультацій з окремих питань управління та ведення бізнесу, у тому числі:

- правове забезпечення прийняття управлінських рішень щодо зміни форм власності, форм господарювання, функцій власності, тощо.

9) Організаційне забезпечення управління (структуризація, реструктуризація, перебудова, розробка нової системи обліку, внутрішнього контролю, розробка внутрішніх інструкцій для посадових осіб, внутрішніх стандартів корпоративного управління, тощо)

10) Інформаційного забезпечення управління (консультування щодо вибору програмних продуктів з автоматизації обліку)

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану ТОВ «Бухгалтер онлайн» та майбутнього планування господарської діяльності є

стан та ефективність використання оборотних активів підприємства, тож їх аналіз є необхідним у рамках даної роботи.

Першим кроком для аналізу динаміки обсягу та структури оборотних активів є аналіз загального обсягу оборотних активів підприємства, що здійснюється на основі звітних податкових даних (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка загального обсягу оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» за 2016-2018 рр.

Показник	Роки		
	2016	2017	2018
Оборотні активи, тис. грн	1043,9	760,3	933,6
Абсолютний приріст, тис.грн	x	-283,6	173,3
Темп росту, %	x	72,83	122,79
Темп приросту базисний, %	x	-27,17	22,79
Темп приросту ланцюговий %	x	-27,17	-10,57

Із табл. 2.1 видно, що обсяг оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2018 році склав 933,6 тис. грн., що на 110,3 тис.грн менше ніж у 2016 році. Приріст загального обсягу оборотних активів не є сталим, з постійними коливаннями, що може вказувати на фінансову нестабільність підприємства. Але, як ми можемо побачити, за досліджуваний період з 2016 року по 2018 рік є певні зрушення: якщо у 2017 році темп приросту до 2016 року склав -27,17%, то у 2018 році цей показник склав 22,79%, що на 49,96% більше за попередній. Це говорить про позитивну загальну динаміку та структурні зрушення, які не тільки визначають фінансову стійкість і платоспроможність підприємства, а й можливості стійкого економічного зростання.

Для більш чіткого розуміння тенденцій змін в оборотних активах підприємства розглянемо зміну питомої ваги загальної суми оборотних

активів у структурі активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка обсягу активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018 роках

	2016	2017	2018	Абс. приріст (2016-2017 рр.)	Абс. приріст (2017-2018 рр.)	Абс. приріст (2016-2018 рр.)
Показник	тис. грн					
Оборотні активи	1043,9	760,3	933,6	-283,6	173,3	-110,3
Необоротні активи	247,6	213,8	249,8	-33,8	36	2,2
Усього активів,	1291,5	974,1	1183,4	-317,4	209,3	-108,1

Із табл. 2.2 можна зробити висновок, що оборотні активи ТОВ «Бухгалтер онлайн» займають найбільшу частку в загальному обсязі активів підприємства. Ми можемо бачити, що загальний обсяг активів разом із обсягом оборотних активів за досліджуваний період 2016-2018 роки коливалися майже однаково, і зменшилися у 2018 році порівняно з 2016 роком майже на 110 тис. грн. Необоротні активи майже не змінили свій обсяг і склали 249,87 тис.грн у 2018 році.

Для більшої наочності побудуємо діаграму, яка проілюструє структуру активів підприємства (додаток Г).

Як ми бачимо з додатку Г основна частина активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» – це оборотні активи, що складають майже 80% загального обсягу протягом 2016-2018 рр. Найбільша питома вага в структурі активів припала на оборотні активи на кінець 2016 р. (81 %), що свідчить про формування досить мобільної структури активів і сприяє прискоренню оборотності. Структура активів підприємства майже не змінювалася, що говорить про сталий розвиток його господарської діяльності.

Для підприємства, яке добре і стабільно працює, характерна стійка структура поточних активів, тож наступним кроком є аналіз структури та динаміки обсягів оборотних активів підприємства (додаток Д).

Із додатку Д видно, що на кінець 2018 року оборотні активи підприємства складають 933,6 тис. грн., що на 110,3 тис. грн. менше ніж за аналогічний показник 2016 року. Таке зменшення обсягу оборотних активів виникло у першу чергу за рахунок зменшення дебіторської заборгованості на 392,7 тис. грн., що можна оцінити позитивно, адже це відбувається за рахунок скорочення періоду її погашення. На кінець оцінюваного періоду бачимо нульову заборгованість підприємства перед бюджетом, що говорить про високий рівень соціальної відповідальності компанії. Гроші та їх еквіваленти на кінець 2018 року складають 337,4 тис.грн., що на 275,3 тис. грн. більше за цей показник у 2016 році. Таке підвищення частки абсолютних та високоліквідних активів є свідченням підвищення поточної платоспроможності і стійкого фінансового стану. Інші складові оборотних активів майже не змінювалися на протязі оцінюваного періоду.

Для більшої наочності побудуємо діаграму, яка проілюструє структуру оборотних активів підприємства (додаток Ж).

Як ми бачимо з додатку Ж основну частину оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» протягом 2016-2018 рр. складає дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, яка у 2016 році складала 77,95% від загального обсягу, а у 2018 році зменшилась до 45,09% за рахунок збільшення грошей та їх еквівалентів з 5,95% до 36,14%, що, безмовно, є позитивною тенденцією.

Аналіз динаміки обсягу та структури оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» показав, що підприємство знаходиться на стадії свого розвитку, поступово нарощуючи свій потенціал та фінансову стійкість. Що ж до ефективності використання оборотних активів підприємства, то більш ґрунтовно можна буде говорити тільки після підрахунків відповідних показників.

2.2. Аналіз джерел фінансування оборотних активів ТОВ

«Бухгалтер онлайн»

Під час аналізу оборотних активів значну увагу приділяють вивченню стану їх фінансування, оскільки від цього безпосередньо залежить фінансова стійкість підприємства.

Недостатність джерел фінансування оборотних активів призводить до недофінансування діяльності підприємства, зниження його ділової активності, виникнення фінансових труднощів. Негативні наслідки може мати також і наявність зайвих джерел фінансування. Вони сприяють створенню на підприємстві надлишкових запасів, відволіканню капіталу з господарського обороту, зниженню відповідальності за цільове й раціональне використання фінансових ресурсів.

Найбільш розповсюдженими джерелами формування оборотних активів є: власний капітал підприємства; довгостроковий фінансовий кредит; короткостроковий фінансовий кредит; товарний (комерційний) кредит; внутрішня кредиторська заборгованість підприємства та інші джерела фінансування [35, с. 96]. Як правило, поточні потреби підприємства в оборотних активах покриваються передусім власним капіталом, потім кредиторською заборгованістю та короткостроковим кредитом. Тож, доцільним буде аналіз динаміки обсягів та складу власного та позикового капіталів ТОВ «Бухгалтер онлайн».

Для того, щоб детальніше проаналізувати склад та обсяги капіталу підприємства, доцільно розглянути складові його основних частин. Тож, необхідним кроком є аналіз складових власного капіталу підприємства (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка обсягів та складу власного капіталу ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018 рр.

Показники	2016	2017	2018	Абс.	Абс.	Абс.
-----------	------	------	------	------	------	------

				приріст (2016-2017 рр.)	приріст (2017-2018 рр.)	приріст (2016-2018 рр.)
	тис.грн					
Зареєстрований капітал	110,8	110,8	110,8	0	0	0
Додатковий капітал	387,4	387,4	387,4	0	0	0
Резервний капітал	27,7	27,7	27,7	0	0	0
Нерозподілений прибуток	100,3	145,4	125,7	45,1	66,6	25,4
Усього	626,2	671,3	651,6	45,1	69,3	25,4

Із табл. 2.3 видно, що обсяги власного капіталу зазнали несуттєвих змін. Статутний, додатковий та резервний капітал не змінювались уже довгий час. Це говорить про те, що фірма є фінансово стабільною та платоспроможною. Обсяг власного капіталу зазнав змін лише за рахунок зміни розміру нерозподіленого прибутку, який зріс у 2017 р. на 145,4 тис.грн., але у 2018 році знову знизив свій показник. Це говорить про те, що з року в рік фірма має нестабільний дохід. Але, оскільки нерозподілений прибуток у 2018 та 2017 роках перебуває на рівні 2016 року, то це вказує на позитивний результат, але підприємству потрібно прагнути кращого та досягати позитивного чистого фінансового результату, який, на жаль, у 2018 році був негативним, що теж певним чином вплинуло на платоспроможність досліджуваної фірми. Фірма має більш детально планувати свою фінансову діяльність та досягати цільових показників, хоча наразі у сучасних ринкових умовах зробити це досить важко. Як ми можемо побачити з табл. 2.6 фірма ввела резервний та додатковий капітал, що є позитивним сигналом і, якщо будуть великі непокриті збитки, то можна буде їх покрити за рахунок резервів і це не знизить платоспроможність ТОВ «Бухгалтер онлайн».

Структура власного підприємства за досліджуваний період також майже не змінилася (рис. 2.4).

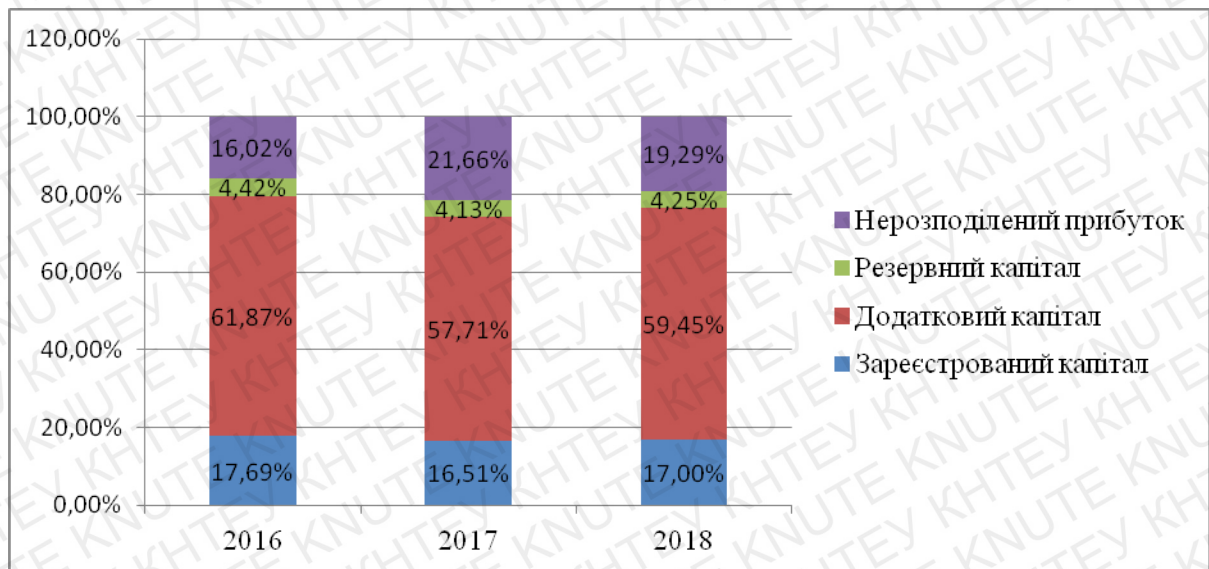

Рис. 2.4. Структура власного капіталу ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018рр.

Найвагомішу частину з відсотковим значенням близько 60% займає додатковий капітал підприємства, наступне місце займає нерозподілений прибуток із значенням близько 20%, потім зареєстрований капітал – 17%, найменша вага резервного капіталу – 4%.

Наступним кроком є аналіз складу та обсягів позикового капіталу підприємства (додаток II).

Із додатку II видно, що позиковий капітал підприємства за три останні роки зменшив своє значення з 1292 тис.грн. у 2016 році до 1183,4 тис.грн. у 2018 році. Довгострокові зобов'язання досліджуваної аудиторської фірми зросли у три рази у 2018 році та становлять 152 тис. грн. Це дуже негативний знак, оскільки вказує на те, що платоспроможність фірми можливо знизилась (це потребує додаткового дослідження). Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги майже не змінила своє значення у 140 тис.грн.; поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом порівняно з 2016 роком зменшилась на 26,2 тис.грн., а зі страхування на 9,4 тис.грн., що показує соціальну відповідальність ТОВ «Бухгалтер онлайн». Поточна кредиторська заборгованість з оплати праці збільшилася на 18,1 тис.грн. порівняно з 2016 роком, що зменшує основи

стверджувати про зміцнення платоспроможності підприємства.

Структура довгострокових і поточних зобов'язань підприємства зазнала деяких змін, вплив яких неможливо не зазначити (рис. 2.5).

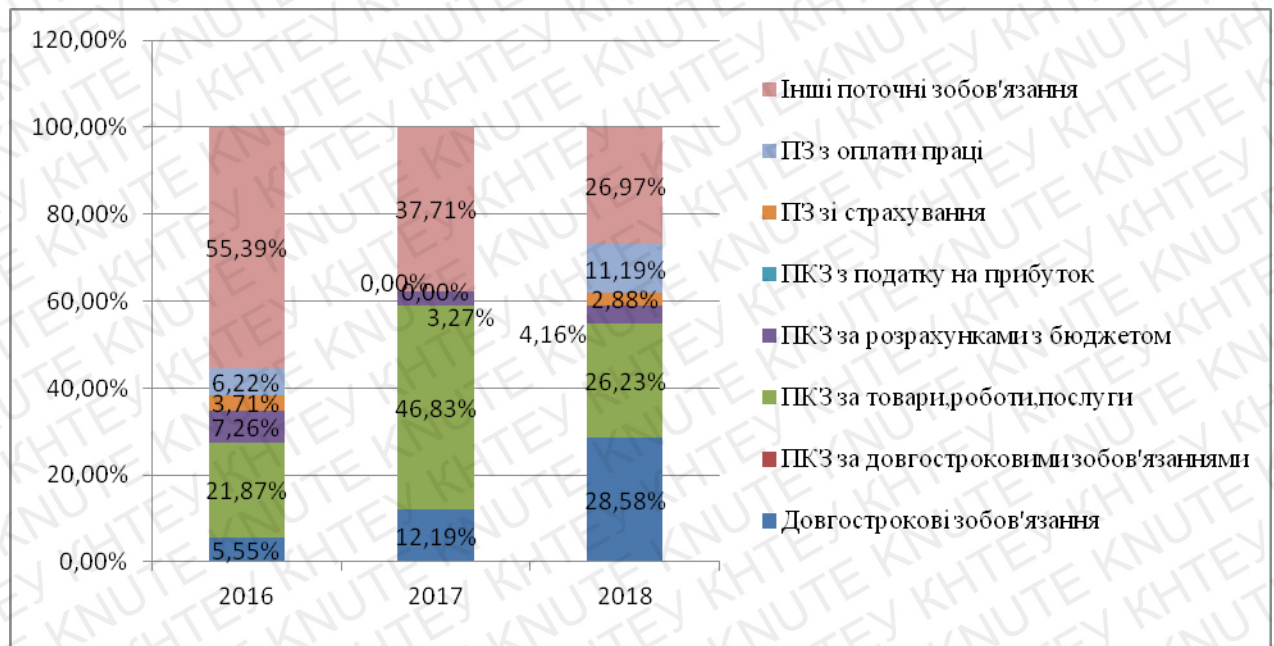

Рис.2.5. Структура довгострокових і поточних зобов'язань ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018 рр.

У структурі зобов'язань станом на 2016 рік переважали інші поточні зобов'язання, а в 2018 році на ряду із іншими поточними зобов'язаннями стоять довгострокові зобов'язання, що говорить про те, що фірма надає перевагу довгостроковим позикам, що досить ризикове рішення та може негативно вплинути на її платоспроможність у майбутньому. Сумарний темп зростання кредиторської заборгованості є від'ємним. У 2018 році в порівнянні з 2016 роком, загальна кредиторська заборгованість фірми знизилась майже на 10 %, тому це ще один добрий знак, який вказує на підвищення платоспроможності аудиторської фірми «Бухгалтер онлайн».

Оскільки в обороті підприємства разом із власним капіталом використовується позиковий капітал, під час аналізу джерел фінансування оборотних активів насамперед необхідно визначити розмір власного оборотного капіталу (ВОК). Цей показник є одним із найважливіших для характеристики фінансового стану підприємства (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Групування джерел фінансування оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018 рр.

Показник	2016	2017	2018	Абс. приріст (2016-2017 рр.)	Абс. приріст (2017- 2018 рр.)	Абс. приріст (2016- 2018 рр.)
	тис. грн					
Власний оборотний капітал	378,6	457,5	401,8	78,9	-55,7	23,2
Позиковий капітал, у т.ч.:	665,3	302,8	531,8	-362,5	229	-133,5
довгострокові зобов'язання	36,9	36,9	152	0	115,1	115,1
короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0
поточні зобов'язання за розрахунками	193,8	151,7	161,6	-42,1	9,9	-32,2
зі страхування	24,7	0	15,3	-24,7	15,3	-9,4
з оплати праці	41,4	0	59,5	-41,4	59,5	18,1
інші поточні зобов'язання	368,5	114,2	143,4	-254,3	29,2	-225,1
Усього оборотних активів	1043,9	760,3	933,6	-283,6	173,3	-110,3

Як ми бачимо з табл. 2.6, значення ВОК у період 2016-2018 рр. має позитивне значення, що у свою чергу означає, що 401,8 тис. грн. у 2018 році є тією частиною оборотних активів, яка фінансується за рахунок власних коштів та довгострокових зобов'язань. В період 2017-2018 рр. бачимо зменшення ВОК на 55,7 тис. грн., але у загальній тенденції трьох років спостерігається збільшення показника на 23,2 тис. грн. Наявність власного оборотного капіталу свідчить про те, що підприємство не тільки здатне сплатити власні поточні борги, а й має фінансові ресурси для розширення діяльності та інвестування. Ріст величини робочого капіталу може бути викликаний збільшенням обсягів неліквідних запасів або ростом простроченої дебіторської заборгованості. Це може негативно позначитися на оборотності оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн».

Для визначення причин зміни величини робочого капіталу необхідно провести поглиблений аналіз поточних активів і зобов'язань. Інформативним у такому випадку є показник маневреності робочого капіталу (Мк) (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка показника маневреності робочого капіталу у 2016-2018рр.

Показник	2016	2017	2018	Абс. приріст (2016-2017 рр.)	Абс. приріст (2017-2018 рр.)	Абс. приріст (2016-2018 рр.)
	тис. грн					
Власний оборотний капітал	417,7	89	282	-328,7	193	-135,7
Власний капітал	626,2	671,3	651,6	45,1	-19,7	25,4
Показник маневреності робочого капіталу	0,67	0,13	0,43	-0,53	0,30	-0,23

Із табл. 2.7 можна зробити висновок, що показник маневреності робочого капіталу має значення вище за нормативне, що свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних. Але його скорочення у 2017 та 2018 роках є сигналом збільшення фінансування необоротних активів власним капіталом та коштами, залученими на довгостроковій основі, що при подальшому збільшенні може призвести до зниження фінансової стійкості ТОВ «Бухгалтер онлайн».

Отже, проаналізувавши основні джерела фінансування оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» можна дійти висновку, що підприємство коректно використовує наявні ресурси для зміцнення економічного розвитку підприємства.

2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн»

Важливу роль у діяльності будь-якого підприємства відіграє фінансовий аналіз як процес дослідження фінансового стану та оцінки результатів діяльності підприємства, оскільки саме на основі даних, отриманих у результаті його проведення, визначається стратегія розвитку підприємства, реальний стан його справ, досліджується можливість

існування прихованих резервів, що дуже важливо при плануванні діяльності. Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства необхідний не тільки з метою оцінки і прогнозування фінансової діяльності, але і для зовнішніх інвесторів (банків). Перш ніж видавати кредит, банк повинен упевнитися в кредитоспроможності позичальника. Те ж повинні зробити і підприємства, які хочуть вступити в економічні відносини один з одним. Їм важливо знати про фінансові можливості партнера, якщо виникає питання про надання йому комерційного кредиту або відстрочки платежу.

Оцінка використання оборотних активів підприємства здійснюється за даними балансу підприємства. Найбільш вживаними показниками при оцінці є такі показники, як: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт покриття та інтегральний показник платоспроможності, що розраховується на їх основі (табл.2.8).

Таблиця 2.8

Динаміка показників платоспроможності ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018 рр.

Показники	Рік			Абс. приріст (2017/ 2016)	Абс. приріст (2018/ 2017)	Темп приросту, % (2017/2016)	Темп приросту, % (2018/2017)
	2016	2017	2018				
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,1	0,7	0,89	0,6	0,19	608,23	26,93
Коефіцієнт проміжної платоспроможності	1,64	2,8	2,38	1,16	-0,42	71,13	-15,05
Коефіцієнт покриття	1,66	2,86	2,46	1,2	-0,4	72,12	-14,03
Інтегральний показник платоспроможності	5,44	11,96	11,67	6,52	-0,29	119,85	-2,42

Значення інтегрального показника більше за його нормативне значення упродовж усього досліджуваного періоду, що говорить про високий рівень платоспроможності підприємства, що є свідченням ефективного використання оборотних активів. Як ми бачимо, показник у 2017 році виріс на 119,85%, що показує швидкий рівень розвитку підприємства, але спад інтегрального показника у 2018 році говорить про існування деяких проблем,

що ускладнюють поступовий ріст підприємства.

Ще одним важливим фактором, що визначає ефективне використання оборотних активів є раціональне управління дебіторською і кредиторською заборгованістю підприємства. Підприємство повинно суворо слідкувати за строками погашення дебіторської заборгованості, не допускати її прострочення, застосовуючи до порушників фінансові санкції; визначити для себе найоптимальнішу політику кредитування покупців та залучення товарних кредитів. Позитивним фактором є скорочення періоду обороту дебіторської заборгованості. Тож доцільним є аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства (додаток К).

Із додатку К видно, що ефективність управління оборотними активами в ТОВ «Бухгалтер онлайн» підвищується. Якщо в 2016 р. оборотні активи в середньому здійснювали один оборот протягом 202 днів, то в 2018 р. - протягом 94 днів. Період обороту запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості також показують тенденцію до зниження що, безумовно, є позитивним зрушенням. Тривалість фінансового та операційного циклів мають від'ємний приріст, що говорить про збільшення притоку грошових потоків до підприємства, адже зменшується час від придбання запасів до отримання коштів від реалізації, а також час на погашення заборгованості перед кредиторами.

Підприємство повинне прагнути до найоптимальнішого співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості, для чого потрібно дотримуватись такого періоду погашення кредиторської заборгованості, щоб максимально скористатись нею і вчасно її сплатити.

Наступним етапом оцінки ефективності використання оборотних активів є оцінка рентабельності ТОВ «Бухгалтер онлайн». Діагностика рентабельності діяльності надасть змогу оцінити правильність структури оборотних активів підприємства та резерви їх підвищення (табл.2.9).

Таблиця 2.9

Динаміка показників рентабельності активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018рр., у %

Показники	Рік			Абс. приріст (2017/2016)	Абс. приріст (2018/2017)	Абс. приріст (2018/2016)
	2016	2017	2018			
Рентабельність реалізації	6,96	1,94	-0,61	-5,02	-2,55	-7,57
Рентабельність активів	10,05	3,98	-1,83	-6,07	-5,81	-11,88
Рентабельність необоротних активів	60,71	19,55	-8,50	-41,16	-28,05	-69,21
Рентабельність оборотних активів	10,05	3,98	-1,83	1,16	-0,42	-11,88

Як ми бачимо з табл.2.9, показники рентабельності ТОВ «Бухгалтер онлайн» на протязі 2016-2018 років погіршують своє значення через отримання збитку у 2018 році у розмірі 19,7 тис. грн. Рентабельність реалізації у 2018 році складає -0,61%, що є на 2,55% менше за значення 2017 року, що є негативним для підприємства і свідчить про деструктивні процеси. Рентабельність активів протягом досліджуваного періоду зменшилась на 11,88%. Якщо в 2016 р. ТОВ «Бухгалтер онлайн» отримала 10,05 копійок чистого прибутку на кожен вкладений гривню активів, то в 2018 р. - збиток. Рентабельність оборотних активів також зменшує своє значення за 2016-2018 рр. майже у 7 разів, що також є результатом отримання збитку ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2018 році.

З огляду на те, що чистий прибуток утворюється під впливом всіх факторів, які формують доходи і витрати, пошук можливостей підвищення рентабельності можливий і в операційній, і у фінансовій, і в інвестиційній сферах. Оптимізація структури фінансових ресурсів і зниження вартості їх залучення, використання податкових пільг, оптимізація витрат на маркетингові комунікації, все це дозволить підвищити рентабельність продажів.

Інший метод для оцінки ефективності використання оборотних активів

підприємства – оцінка ліквідності балансу. Актуальність визначення ліквідності балансу набуває особливого значення в умовах економічної нестабільності, а також при ліквідації установи внаслідок його банкрутства. Для проведення аналізу ліквідності балансу підприємства згрупуємо статті активів від найбільш швидко перетворюваних у гроші до найменш та пасиву по терміновості оплати зобов'язань (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

**Розрахунок укрупнених статей балансу ТОВ «Бухгалтер онлайн»
станом на 31.12.2018 року**

Актив		Пасив		Надлишок/ нестача
Укрупнені статті	тис. грн	Укрупнені статті	тис. грн	
A1. Найбільш ліквідні активи	337,4	П1. Найтерміновіші зобов'язання	176,9	160,5
A2. Швидко реалізовані активи (дебіторська заборгованість, витрати майбутніх періодів)	565,7	П2. Короткострокові пасиви (короткострокові кредити, доходи майбутніх періодів)	202,9	362,8
A3. Повільно реалізовані активи (запаси)	30,5	П3. Довгострокові пасиви (довгострокові зобов'язання)	152	-121,5
A4. Важко реалізовані активи (необоротні активи)	249,8	П4. Постійні пасиви (розділ 1 Пасиву)	651,6	-401,8
Баланс	1183,4	Баланс	1183,4	0

Таким чином, поточний стан використання оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» обумовлюють:

- грошові кошти і поточні фінансові інвестиції, які у сумі перевищують суму кредиторської заборгованості і поточних зобов'язань за розрахунками;
- дебіторська заборгованість і витрати майбутніх періодів, які у сумі перевищують суму короткострокових кредитів та доходів майбутніх періодів.

Отже, нерівність $A1 > П1$ виконується, тому це свідчить про ефективне використання найбільш ліквідних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» на момент складання балансу.

Також виконується нерівність $A2 > P2$, а це означає, що швидко реалізовані активи перевищують короткострокові пасиви та досліджуване підприємство може бути платоспроможним в недалекому майбутньому з урахуванням своєчасних розрахунків з кредиторами, отримання коштів від продажу продукції в кредит.

Не виконується нерівність $A3 > P3$, тому в майбутньому організація не може бути платоспроможною на період, рівний середній тривалості одного обороту оборотних коштів після дати складання балансу.

Виконання умов перших трьох нерівностей не відбулося, але виконання умови $A4 < P4$ досягнуто. Дана умова свідчить про дотримання мінімальної умови фінансової стійкості аудиторської фірми, наявність у неї власних оборотних коштів.

Для аналізу грошових потоків з метою формування ефективної системи управління ними доцільно використовувати відносні показники (коефіцієнти) координації і розподілу (додаток Л).

Важливе значення в аналізі грошових потоків має вплив вихідного грошового потоку на чистий грошовий потік підприємства, який є найважливішим результатом фінансової діяльності підприємства. За даними дод. К, коефіцієнт ліквідності грошового потоку підприємства свідчить про достатню забезпеченість витрачання грошових засобів їх надходженнями протягом 2016-2018 років. Коефіцієнт відношення грошових надходжень до чистого грошового потоку свідчить, що у 2018 році був найбільший обсяг грошових надходжень для отримання 1 грн чистого грошового потоку, а у 2017 році – найменший. Коефіцієнт окупності грошового потоку свідчить, що протягом 2016-2018 років відбувається зменшення кількості гривень грошових виплат для отримання 1 гривні грошових надходжень. Коефіцієнт співвідношення грошових виплат та чистого грошового потоку свідчить про зниження здатності регенерування чистого грошового потоку підприємства 1 гривнею грошових надходжень протягом 2016-2018 років. Коефіцієнт вибуття грошових засобів свідчить, що протягом 2016-2018 років

відбувається зниження розміру грошових виплат ,які припадають на 1 гривню залишку грошових засобів. Коефіцієнт притоку грошових засобів свідчить про незмінність кількості гривень чистого грошового потоку, що генерує 1 гривня грошових надходжень. Коефіцієнт ефективності грошового потоку свідчить про незмінність кількості гривень чистого грошового потоку, що забезпечує 1 гривня грошових надходжень. Коефіцієнт чистого поповнення грошових засобів свідчить про зниження ступеню поповнення залишку грошових коштів підприємства за рахунок чистого грошового потоку протягом 2016-2018 років.

На підприємстві протягом 2016-2018 років спостерігається накопичення надлишкового грошового потоку, а свідченням цього є висока позитивна величина чистого грошового потоку, не використовуваного в процесі здійснення господарської діяльності підприємства, негативні наслідки якого виявляються у втраті реальної вартості тимчасово не використовуваних коштів від інфляції, втраті потенційного доходу, що в кінцевому результаті також негативно позначається на рівні рентабельності активів і власного капіталу підприємства.

Отже, для забезпечення високого рівня ефективності використання оборотних активів підприємства потрібно постійно здійснювати аналіз господарської діяльності, який полягає у вивченні балансу підприємства за активом та пасивом, оцінці фінансових результатів, а також виконання таких завдань як забезпечення підприємства необхідною кількістю оборотних засобів, виборі оптимальної структури капіталу та ефективних і раціональних напрямків його використання, розробка поточних і перспективних планів розвитку підприємства та здійснення контролю за їх виконання, з врахуванням всіх можливих ризиків в сьогоdnішніх ринкових умовах.

РОЗДІЛ 3

ОБГРУНТУВАННЯ ПОТРЕБИ В ОБОРОТНИХ АКТИВАХ ТОВ «БУХГАЛТЕР ОНЛАЙН» НА ПЛАНОВИЙ ПЕРІОД ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Одним з найвагоміших аспектів загальної системи управління є планування, тобто орієнтований у майбутнє процес прийняття рішень, який регулярно повторюється, і в якому поєднуються різні види управлінської діяльності: волевиявлення й її реалізація, які тісно пов'язані з регулюванням та контролем. Планування, в широкому розумінні, являє собою систематичне формування майбутнього підприємства й охоплює процес складання й прийняття планів.

Важливим елементом управління оборотними активами підприємства має бути планування їх рівня та рівня показників ефективності їх використання на наступний період. Для вирішення цього завдання здійснимо планування джерел фінансування оборотних активів для визначення загального обсягу потреби у оборотних активах, а потім за допомогою методу «строків оборотності» визначимо потребу у кожній їх складовій.

Планування джерел фінансування оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» починається з планування його фінансових результатів. Чистий дохід у даному випадку плануємо за темпом росту методом екстраполяції. Інші операційні доходи плануються за абсолютним відхиленням на відміну від інших доходів, які у плановому періоді не плануються змінюватися, тож їх значення переноситься з попереднього року. Собівартість та інші операційні витрати плануємо за рівнем витрат підприємства, а інші витрати залишаються на рівні звітного періоду. Фінансовий результат до оподаткування розраховуємо шляхом додавання доходів підприємства та віднімання його витрат. На даний момент ставка податку на прибуток становить 18%, тож для знаходження витрат підприємства на податок на прибуток зменшуємо фінансовий результат до оподаткування на цей

відсоток. Останнім кроком планування фінансових результатів є знаходження чистого прибутку(збитку) як різниці між фінансовим результатом до оподаткування та витратами з податку на прибуток. Результати планування представлені у додатку М.

Із додатку М бачимо, що у 2019 році підприємство може очікувати зростання чистого доходу від реалізації на 1270,4 тис.грн. За рахунок збільшення у плановому періоді чистого доходу, витрати підприємства також збільшаться на 1199 тис.грн. Але, як ми бачимо, доходи підприємства у 2019 році збільшуються більшими темпами ніж витрати, тож фінансовий результат є позитивним і прирощує свій показник на 71,5 тис.грн.

Наступним кроком є планування обсягу власного капіталу, яке здійснюється з використанням методу прямих техніко-економічних розрахунків. У даному випадку щодо зареєстрованого, додаткового та резервного капіталів переносимо значення звітного періоду. Важливо звернути увагу на те, що згідно вимог чинного законодавства, товариства з обмеженою відповідальністю мають формувати резервний капітал, обсяг якого має становити не менше 25% від статутного капіталу [37]. Обсяг нерозподіленого прибутку у плановому періоді розраховується на основі коефіцієнта капіталізації чистого прибутку у звітному періоді та планового обсягу чистого прибутку.

Коефіцієнт капіталізації характеризує частку чистого прибутку підприємства, яка спрямована на формування його активів та розраховується за формулою [38, с.101]:

$$\frac{\text{Нерозподілений_прибуток_на01.01.18} - \text{Нерозподілений_прибуток_на01.01.17}}{\text{ЧП_за2018рік}} \quad (3.1)$$

Довгострокові та поточні зобов'язання підприємства плануються на основі періоді їх обороту [39, с.48]:

$$KZi_{n,i} = POi_z \cdot OCodn_{n,i} \quad (3.2)$$

Період обороту кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги у свою чергу розраховується за формулою [40, с.141]:

$$ПОКЗ_{тов}^{зв} = \frac{KЗ_{тов}}{C / в} * Д \quad (3.3)$$

Планування інших поточних зобов'язань здійснюється за методикою абсолютного приросту.

Планові показники капіталу підприємства представлені у дод. Н.

Значення складових власного капіталу ТОВ «Бухгалтер онлайн» на 2019 рік залишаються незмінними, окрім суми нерозподіленого прибутку, який корегується на коефіцієнт капіталізації, що збільшить власний капітал підприємства на 377,44 тис.грн.

З отриманих даних по плановому значенню довгострокових зобов'язань підприємства бачимо від'ємний приріст у 20,50 тис.грн., що, загалом, можна вважати позитивним зрушенням, адже підприємство повинно віддавати перевагу короткостроковим позикам, ніж довгостроковим.

Поточні зобов'язання підприємства збільшуються на 62,97 тис. грн. у більшій мірі за рахунок збільшення кредиторської заборгованості за роботи та послуги на 56,32 тис.грн., що ускладнює співпрацю підприємства із постачальниками та іншими кредиторами. Позитивні зрушення відбуваються з кредиторською заборгованістю зі страхування та з оплати праці, що зменшують свої показники на 4,65 тис.грн та 18,08 тис.грн відповідно, що говорить про зміцнення соціальної направленості діяльності ТОВ «Бухгалтер онлайн».

При плануванні необоротних активів підприємства необхідно враховувати, що зміна їх обсягів не має прямого зв'язку зі зміною обсягів їх діяльності, а визначається коефіцієнтом використання наявних виробничих потужностей, рівнем зносу наявного обладнання та особливостями процесу нарахування амортизаційних відрахувань. У нашому випадку з необоротних активів на підприємстві наявні тільки основні засоби. Первісна вартість основних засобів планується за абсолютним відхиленням, а їх знос за коефіцієнтом зносу [41, с.138]:

$$K_{\text{зн}} = \frac{\text{Знос}}{\text{Первісна_вартість}} \quad (3.4)$$

Причому сума зносу на кінець планового періоду буде становити добутку запланованої первісної вартості зі знайденим коефіцієнтом зносу. Відповідно, залишкова вартість на кінець планового періоду становитиме різницю між первісною вартістю на кінець планового періоду та зносом на кінець планового періоду.

Всі розрахунки представлені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

**Обсяги необоротних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн»
у 2017-2019рр., тис.грн**

Показники	Код рядка	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	Абс. приріст
Необоротні активи					
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0	0
Основні засоби:	1010	213,8	249,8	275,3	25,46
- первісна вартість	1011	593,8	661,2	728,6	67,4
- знос	1012	380	411,4	453,3	41,94
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	0
Усього необоротних активів	1095	213,8	249,8	275,3	25,46

З табл.3.1 бачимо, що загальна сума активів підприємства збільшиться на 419,91 тис.грн. на кінець 2019 року. Первісна вартість основних засобів збільшиться на 67,40 тис.грн. за абсолютною зміною попередніх років, знос основних засобів за коефіцієнтом зносу – на 41,94 тис.грн, що збільшить залишкову вартість на 25,46 тис.грн. Інші необоротні активи не плануються за їх відсутністю у попередніх роках.

Отримавши потрібні дані можемо визначити плановий загальний обсяг оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» шляхом визначення джерел їх фінансування (додаток П).

Із додатку П видно, що здебільш за рахунок збільшення власного капіталу на 377,44 тис. грн. у 2019 році порівняно з 2018 роком значення власного оборотного капіталу у 2019 році збільшилося майже у 2 рази, у свою чергу загальний обсяг необоротних активів залишився майже незмінним. Це є оптимальним напрямком зміни даного показника, то ж можна вважати це позитивним зрушенням для фінансової стійкості ТОВ «Бухгалтер онлайн».

Визначивши загальний обсяг оборотних активів, що збільшився на 394,41 тис. грн. у 2019 році порівняно з 2018 роком, можна зробити висновок про розширення господарської діяльності ТОВ «Бухгалтер онлайн». Але для більш чіткого розуміння цих змін треба провести планування безпосередньо кожної складової оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн».

Основна формула для розрахунку планового обсягу оборотних активів ґрунтується на періоді їх обороту [42, с.121]:

$$OA_{пл} = PO_{i,з} \cdot OДодн_{пл} \quad (3.5)$$

Період обороту запасів підприємства за звітний період розраховується через формули 3.3 і 3.4 [43, с.95]:

$$PO_{з} = \frac{\bar{З}}{C/в} * Д \quad (3.6)$$

$$З_{пл} = \frac{C/в_{пл} * PO_{з,в}}{Д} \quad (3.7)$$

Період обороту дебіторської заборгованості розраховується за формулою [44, с.195]:

$$PO_{дз} = \frac{\overline{ДЗ}}{ЧД} * Д \quad (3.8)$$

Планові обсяги дебіторської заборгованості підприємства, грошових

активів та інших оборотних активів розраховуються як добуток їх періоду обороту звітного та одноденного обсягу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у плановому періоді.

Планування витрат майбутніх періодів здійснюється за динамікою даного оборотного актива.

Всі розрахунки представлені в додатку Р.

Із додатку Р бачимо, що в усіх показниках оборотних активів є тенденція до збільшення, що є вихідним з поступового їх збільшення за аналізований період. Підвищення частки абсолютних та високоліквідних активів, таких як гроші та їх еквіваленти, дебіторська заборгованість є свідченням підвищення поточної платоспроможності і стійкого фінансового стану ТОВ «Бухгалтер онлайн».

За допомогою отриманих даних розрахуємо основні показники ефективності використання оборотних активів для визначення його оперативного рівня у плановому періоді (додаток С).

Як ми бачимо з додатку С, періоди обороту усіх складових оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» зменшили своє значення, що говорить про те, що компанії необхідно менше ресурсів для фінансування своїх оборотних активів. Це дозволяє вивільнити частину фінансових ресурсів. Гроші можуть бути спрямовані на зниження обсягу зобов'язань (найдорожчої їх частини) або на інтенсифікацію поточної операційної, фінансової або інвестиційної діяльності. Позитивним є і зменшення тривалості операційного циклу у 2019 році на 2 дні, що вказує на підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю та виробничим процесом загалом. Проте бачимо збільшення тривалості фінансового циклу у 2019 році на 1 день, яке спричинене зменшенням періоду обороту кредиторської заборгованості на 3 дні. Зменшення показника є небажаним для підприємства, так як означає, що компанія використовує фінансові ресурси постачальників і підрядників протягом менш тривалого періоду часу. Це не дозволяє підприємству знизити розмір позикового капіталу.

За допомогою отриманих даних розрахуємо основні показники платоспроможності для визначення її оперативного рівня у плановому періоді (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Динаміка показників платоспроможності ТОВ «Бухгалтер онлайн»
у 2017-2019рр.**

Показники	Рік			Абс. приріст (2018/ 2017)	Абс. приріст (2019/ 2018)	Темп приросту, у % (2018/2017)	Темп приросту, у % (2019/2018)
	2017	2018	2019				
Коефіцієнт покриття	2,86	2,46	3,00	-0,4	0,54	-14,03	21,93
Коефіцієнт проміжної платоспроможності	2,8	2,38	2,93	-0,42	0,55	-15,05	22,95
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,7	0,89	0,82	0,19	-0,07	26,93	-7,52
Інтегральний показник платоспроможності	11,96	11,67	12,96	-0,29	1,29	-2,42	11,05

З табл. 3.2 бачимо, що коефіцієнт поточної ліквідності має тенденцію до збільшення у плановому періоді на 21,93%, що показує достатність оборотних засобів (активів) підприємства для погашення своїх боргів протягом року і показує, що на 1 гривню вкладених в активи власних коштів припадає 3 грн позикових коштів. Крім того, у 2019 році показник складає 3,0, що є майже у 2 рази більше оптимального значення.

Коефіцієнт швидкої ліквідності виріс на 22,95%, що говорить про те, що сума оборотних засобів більша суми поточних зобов'язань, що у свою чергу означає, що у підприємства достатньо власних оборотних засобів для продовження господарської діяльності. У 2019 році значення показника також більше нормативного у 3 рази, що є позитивним для підприємства.

Коефіцієнт абсолютної платоспроможності знизився на 7,52% відносно 2017 року, що говорить про зменшення високоліквідних активів на підприємстві, але значення коефіцієнта більше нормативного на 0,62, отже, підприємство зможе миттєво погасити свої поточні зобов'язання.

Інтегральний показник у 2019 році склав 12,96, що на 11,05% більше за попередній рік, вказує на достатність всіх його складових та ефективну систему управління оборотними активами ТОВ «Бухгалтер онлайн».

Наступним кроком є розрахунок основних показників рентабельності активів для визначення їх оперативного рівня у плановому періоді (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

**Основні показники рентабельності активів
ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2017-2019рр., у %**

Показники	Рік			Абс. приріст (2018/ 2017)	Абс. приріст (2019/ 2018)	Абс. приріст (2019/ 2017)
	2017	2018	2019			
Рентабельність реалізації	1,94	-0,61	1,15	-2,55	1,76	-0,79
Рентабельність активів	3,98	-1,83	3,72	-5,81	5,55	-0,26
Рентабельність необоротних активів	19,55	-8,50	19,73	-28,05	28,23	0,18
Рентабельність оборотних активів	3,98	-1,83	4,58	-5,81	6,41	0,60

Як ми бачимо з табл. 3.3, рентабельність реалізації у 2019 році має тенденцію до збільшення на 1,76% ніж у 2018 році і має значення вище за нормативне. Рентабельність активів збільшилась на 5,55% у 2019 році порівняно з 2018 роком, що вказує на більш ефективний процес управління активами. Рентабельність оборотних активів у 2019 році складає 4,58%, що вирівняло тенденцію до зростання показника від рівня 2017 року. Такі позитивні зміни спричинені першою чергою збільшенням чистого прибутку, яке у 2019 році заплановано на 71,5 тис.грн., та оптимізацією структури оборотних активів підприємства.

Отже, за вищенаведеним аналізом можна зробити висновок, що управління оборотними активами підприємства у 2019 році буде знаходитись на нормальному рівні, але для підтримки та розвитку його рівня підприємству треба запроваджувати та дотримуватися відповідних правил та методів.

Продуктивне управління оборотним капіталом повинно орієнтуватися на шляхи вдосконалення використання оборотних активів підприємством, а саме: зменшувати частку дебіторської заборгованості в структурі оборотних активів, що призведе до прискорення оборотності дебіторської заборгованості та оборотного капіталу; підтримувати баланс власного оборотного капіталу, щоб не виникло нестачі або надлишку і як наслідок призведе до уповільнення оборотності, зниженню рентабельності, кризи неплатоспроможності; потрібно своєчасно використовувати тимчасово вільні кошти для поточних фінансових інвестицій, які можуть принести додатковий дохід і підвищити рентабельність використання оборотних активів; зменшувати частку активів, які обертаються повільно та відповідно нарощувати активи, період оборотності яких менший; вчасно орієнтуватися в виборі доцільності стратегії фінансування оборотних активів; мінімізовувати інфляційні ризики та втрати від простроченої дебіторської заборгованості [45,с.75].

Ефективність використання оборотних коштів на підприємстві залежить, перш за все, від уміння управляти ними, покращувати організацію торгівлі, підвищувати рівень комерційної і фінансової роботи. Особливого значення для підвищення ефективності формування та використання оборотного капіталу має дебіторська заборгованість підприємства.

Пошук шляхів поліпшення ефективного використання оборотних засобів передбачає також впровадження сучасних технологій та інших досягнень науково-технічного прогресу. Важливу роль у цьому відіграє удосконалення відносин з іншими господарюючими суб'єктами, контрагентами даного підприємства. Крім того, покращання свого становища на ринку передбачає стабільність у відносинах з покупцями, вибір форм розрахунків, що гарантують платежі і забезпечують прискорення завершення реалізації продукції і надходження коштів на рахунки підприємства. Це не тільки сприяє поліпшенню фінансового стану конкретного підприємства, а й

забезпечує закріплення господарських зв'язків, поліпшення фінансової і платіжної дисципліни [46, с.59].

Отже, для покращання показників ефективності управління оборотними активами ТОВ «Бухгалтер онлайн» пропонуємо такі заходи:

1. Аналіз активів підприємства дозволив виявити позитивне явище зменшення дебіторської заборгованості підприємства (у 2018 році дебіторська заборгованість значно зменшилась у порівнянні з 2016 роком), але у 2019 році планується підвищення її розміру на 365,55 тис.грн., тож підприємству треба прискорити оборотність дебіторської заборгованості шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту.

2. Для більшого підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємству необхідно краще планувати свою фінансову діяльність та контролювати виконання фінансових планів.

3. У досліджуваного підприємства досить значна частка довгострокових зобов'язань у структурі капіталу, які воно постійно намагається зменшити, але цього недостатньо. Щоб досягти вищого рівня ліквідності балансу у наступних роках, аудиторській фірмі треба зменшити довгострокові зобов'язання до рівня запасів.

4. Потрібно берігати баланс між запозиченими коштами та власним капіталом, хоча у 2019 році ми спостерігаємо співвідношення цих категорій як 36% до 64% відповідно, що є прийнятним для підприємств даного виду економічної діяльності.

5. Підприємство характеризується більш ніж достатньою ліквідністю, що свідчить про достатню платоспроможність, але активи погано структуровані та потребують оптимізації. Оптимізація ліквідності фірми реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стабілізації – системи заходів спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого – на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання.

Довгострокові зобов'язання ТОВ «Бухгалтер онлайн» може зменшити за рахунок:

- зменшення суми постійних витрат (в тому числі витрат на утримання управлінського персоналу);
- зменшення рівня умовно-змінних витрат;
- продовження строків кредиторської заборгованості за певними торговими операціями.

Збільшити суми грошових активів також можна за рахунок:

- рефінансування дебіторської заборгованості (шляхом факторингу, врахування та дисконтування векселів, форфейтингу);
- прискорення оборотності дебіторської заборгованості (шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту).

Таким чином можна зробити висновок, що вирішення проблеми підвищення ефективності використання оборотних активів аудиторської фірми, що аналізується, є реальним і можливим за рахунок подальшого збільшення обсягу реалізації послуг та клієнтської бази, а також збільшення розмірів прибутку.

Отже, в умовах економічної нестабільності, що впливає на діяльність вітчизняних аудиторських фірм, з метою їх подальшого розвитку й забезпечення конкурентоспроможності необхідно аналізувати стан розрахункових операцій, проводити попередню оцінку ділової репутації контрагентів для підтримання поточного рівня управління оборотними активами. Лише комплексний підхід до вирішення проблем підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства дозволить забезпечити високий рівень ефективності їх використання та формування планових обсягів відповідно до потреб підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Динамічний розвиток підприємницької діяльності в Україні супроводжується значними економічними суперечностями, зумовленими особливістю ринкової трансформації, однією з найважливіших проблем для вітчизняних підприємств є недостатня ефективність організації, забезпечення та управління оборотними активами. З урахуванням того, що оборотні активи – один із головних чинників економічного зростання підприємства, організацію управління ними на думку Стоянової С.С. необхідно трактувати як центральну ланку всього комплексу заходів, спрямованих на його забезпечення [47, с.101].

Важливою складовою в управлінні оборотними активами підприємства є їх детальний аналіз з урахуванням факторів зовнішнього та внутрішнього впливу, аналіз їх джерел формування та оцінка ефективності використання цих важливих ресурсів. З урахуванням отриманих даних аналізу стає можливим процес планування оборотних активів підприємства, для якого доцільніше обрати метод прямого розрахунку.

У процесі дослідження було проаналізовано ефективність використання оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн». Аналіз динаміки обсягу та структури оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» показав, що підприємство знаходиться на стадії свого розвитку, поступово нарощуючи свій потенціал та фінансову стійкість. Основна частина активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» – це оборотні активи, що складають майже 80% загального обсягу протягом 2016-2018 рр. Найбільша питома вага в структурі активів припала на оборотні активи на кінець 2016 р. (81 %), що свідчить про формування досить мобільної структури активів і сприяє прискоренню оборотності активів підприємства. Структура активів підприємства майже не змінювалася, що говорить про сталий розвиток його господарської діяльності. На кінець оцінюваного періоду бачимо нульову заборгованість підприємства перед бюджетом, що говорить про високий рівень соціальної

відповідальності компанії. Гроші та їх еквіваленти на кінець 2018 року складають 337,4 тис.грн., що на 275,3 тис. грн. більше за цей показник у 2016 році. Таке підвищення частки абсолютних та високоліквідних активів є свідченням підвищення поточної платоспроможності і стійкого фінансового стану. Інші складові оборотних активів майже не змінювалися на протязі оцінюваного періоду.

Під час аналізу оборотних активів значну увагу приділяють вивченню стану їх фінансування, оскільки від цього безпосередньо залежить фінансова стійкість підприємства. Наявність власного оборотного капіталу ТОВ «Бухгалтер онлайн» свідчить про те, що підприємство не тільки здатне сплатити власні поточні борги, а й має фінансові ресурси для розширення діяльності та інвестування. Показник маневреності робочого капіталу має значення вище за нормативне, що свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних. Отже, проаналізувавши основні джерела фінансування оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» можна дійти висновку, що підприємство коректно використовує наявні ресурси для зміцнення свого економічного розвитку.

Аналіз показників платоспроможності ТОВ «Бухгалтер онлайн» показав високий рівень платоспроможності підприємства, що є свідченням ефективного використання оборотних активів. Як ми бачимо, показник у 2017 році виріс на 119,85%, що показує швидкий рівень розвитку підприємства, але спад інтегрального показника у 2018 році говорить про існування деяких проблем, що ускладнюють поступовий ріст підприємства.

Показники ділової активності також вказує на те, що ефективність управління оборотними активами в ТОВ «Бухгалтер онлайн» щороку підвищується. Якщо в 2016 р. оборотні активи в середньому здійснювали один оборот протягом 202 днів, то в 2018 р. - протягом 94 днів. Період обороту запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості також показують тенденцію до зниження що, безумовно, є позитивним для

підприємства. Тривалість фінансового та операційного циклів мають від'ємний приріст, що говорить про збільшення притоку грошових потоків до підприємства, адже зменшується час від придбання запасів до отримання коштів від реалізації, а також час на погашення заборгованості перед кредиторами.

В процесі дослідження було визначено, що для забезпечення формування планового обсягу доходів підприємства у 2019 році обсяг оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» має складати 1328,05 тис.грн. Їх фінансування буде здійснюватися з використанням як власних, так і позикових фінансових ресурсів. Величина власного оборотного капіталу у 2019 році складе 753,74 тис.грн, решта обсягу оборотних активів буде сформовано за рахунок позикових коштів. В результаті підвищення ефективності господарської діяльності в 2019 році підприємство може очікувати підвищення рівня як рентабельності активів в цілому до 3,72%, так і оборотних активів до 4,58% порівняно з попереднім періодом.

За результатами планування показників на 2019 рік можемо зробити висновок, що управління оборотними активами підприємства у 2019 році буде знаходитись на нормальному рівні, але для підтримки та розвитку його рівня підприємству треба запроваджувати та дотримуватися відповідних правил принципів.

Для покращання показників ефективності управління оборотними активами підприємства досліджуваної аудиторської фірми пропонуємо такі заходи:

1. Аналіз активів підприємства дозволив виявити позитивне явище зменшення дебіторської заборгованості фірми (у 2019 році дебіторська заборгованість значно зменшилась у порівнянні з 2017 роком), але у 2019 році планується підвищення її розміру на 365,55 тис.грн., тож підприємству треба прискорити оборотність дебіторської заборгованості шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту.

2. Для більшого підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємству необхідно краще планувати свою фінансову діяльність та контролювати виконання фінансових планів.

3. У досліджуваного підприємства досить значна частка довгострокових зобов'язань у структурі капіталу, які воно постійно намагається зменшити, але цього недостатньо. Щоб досягти високого рівня ліквідності балансу у наступних роках, аудиторській фірмі треба зменшити довгострокові зобов'язання до рівня запасів.

4. Потрібно зберігати баланс між запозиченими коштами та власним капіталом, хоча у 2019 році ми спостерігаємо співвідношення цих категорій як 36% до 64% відповідно, що є прийнятним для підприємств даного виду економічної діяльності.

5. Підприємство характеризується більш ніж достатньою ліквідністю, що свідчить про достатню платоспроможність, але оборотні активи погано структуровані та потребують оптимізації. Оптимізація ліквідності фірми реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стабілізації – системи заходів спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого – на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання.

Таким чином вирішення проблеми підвищення ефективності використання оборотних активів аудиторської фірми, що аналізується, є реальним і можливим за рахунок подальшого збільшення обсягу реалізації послуг та клієнтської бази, а також збільшення розмірів прибутку від всіх видів діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міністерство фінансів України : Наказ України №73 від 07.02.2013 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013
3. Блажевич О.Г. Сутність поточних активів та підвищення ефективності їх використання на підприємстві / О.Г. Блажевич, В.Д. Мрищук // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2016. – №1. – С. 27-35.
4. Купріна Н. М. Особливості аналізу оборотних активів підприємства в сучасних умовах / Н. М. Купріна, І. О. Котобан, О. А. Тофаніло, Р. Є. Скіпор // Економіка харчової промисловості. - 2018. - Т. 10, Вип. 4. - С. 39-47.
5. Колумбет О. П. Визначення сутності оборотних активів: сучасні науково-методологічні підходи / О. П. Колумбет, Ю. В. Зозуля // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління. - 2013. - Вип. 25. - С. 231-236.
6. Бланк И. А. Управление активами и капиталом предприятия / И. А. Бланк. – К. : Ника-центр, Эльга, 2003. – 448 с.
7. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Р. А. Слав'юк. – Луцьк: Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. – 460с
8. Демченко Т. А. Оборотні активи та їх відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності. Актуальні проблеми

економіки / Т. А. Демченко. – 2007. – №9. – 227 с.

9. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / К. В. Ізмайлова. – К. : МАУП, 2001. – 146 с.

10. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О. С. Філімоненков. – К.: МАУП, 2004. – 328 с.

11. Володькіна М. В. Економіка промислового підприємства: навчальний посібник / М. В. Володькіна. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 196 с.

12. Bodie Z., Merton R. Finance / Z. Bodie, R. Merton. – Moscow: Williams, 2007. – 592 С.

13. Richard A. Principles of corporate finance / Richard A. Brealey, Stewart C. Myers, Franklin Allen. – Moscow:Olimp-Bisness, 1997. – 1088 С.

14. Сороківська М.В. Фінанси підприємства : навч. посібник / М. В. Сороківська, Т. Я. Андрейків. – Львів: вид-во ЛКА, 2015. – 288 С.

15. Кваско А. В. Аналіз фінансово-економічної діяльності поліграфічних підприємств : підручник / А. В. Кваско, Н. І. Передерієнко. – Київ : КПП ім. І. Сікорського, 2017. – 381 с.

16. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування : підручник / Г.О. Крамаренко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2013. – 224 с.

17. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посібник / В.О. Мец. – К.: Вища школа., 2003. – 278 с.

18. Власова Н.О. Управління оборотними активами в підприємствах роздрібно́ї торгівлі: монографія /Н.О. Власова та ін. – Харків: ХДУХТ, 2014. – 258с.

19. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємств та її аналіз: Навчальний посібник / Ю.С. Цал-Цалко. – 2-е вид., перероб. і доп. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 360 с.

20. Дехтяр Н.А. Управління оборотними активами підприємства / Н.А. Дехтяр, О.В. Дейнека, Т.М. Черноус // Гроші, фінанси і кредит. – 2017. -

№8. – С.572-578.

21. Чуй І.Р. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навч. посіб. / І. Р. Чуй, О. В. Мицак; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. - 263 с.
22. Непочатенко О.А. Оцінка ефективності та платоспроможності аграрних підприємств / О.А. Непочатенко, В.О. Непочатенко // Науково-практичний журнал «Регіональна економіка». – 2015. – Вип. 2. – Ч. 2. – С. 33-40.
23. Коваленко, Т. О. Оцінка ефективності формування грошових потоків підприємства / Т. О. Коваленко, Н. А. Іщенко // Наукові записки : зб. наук. пр. - Кіровоград : КНТУ, 2011. - Вип. 11, ч. 2. - С. 165-170.
24. Кобилецький В. Р., Рентабельність. Сутність та показники / В. Р. Кобилецький // Онлайн-журнал «Financial Analysis online» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/229-rentabelnist>
25. Гайдаєнко О. Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Одеський олійноекстракційний завод» / О. Гайдаєнко, В. Фурман // Міжнародний збірник наукових праць. – 2016. – №1(9) . – С.107-114.
26. Лисун І. Ю. Економічна суть ліквідності та платоспроможності / І. Ю. Лисун // Управління розвитком. - 2014. - № 3. - С. 14-17.
27. Филипенко О. М., Мілаш І. В. Систематизація джерел фінансування оборотних активів підприємств торгівлі. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2012. Вип. 2. С. 105–113.
28. Роганова Г. О. Стратегія фінансування оборотних активів: позиція персоналістів. Економічний часопис-XXI. 2013. № 3-4(1). С. 82-85.
29. Панасюк М.А. Фінансове планування діяльності сучасного підприємства / М.А. Панасюк, О.О. Бойко // Мукачівський державний університет: Економіка і суспільство. - 2016. - №2 :. - С. 318-322.
30. Павленко О. П. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування / Павленко О. П. , Бурсук Г. Ю. //

Молодий вчений. – 2017. – №10(50). – С.981-984.

31. Костецька Н.І. Теоретичні основи планування діяльності підприємства [Текст]/ Н.І. Костецька // Сталий розвиток економіки. – 2016. – № 1(30). – С. 91-96.

32. Волковська Я.В. Планування оборотних активів як необхідна складова управління оборотними активами підприємства / Я.В. Волковська // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/23_NTP_2013/Economics/7_143446.doc.htm

33. Яновська В.В. Економічна сутність оборотних активів підприємства / В.В. Яновська // Міжнародний збірник наукових праць. – 2016. – Вип. 1. – С. 347-350.

34. Сословський В.Г. Вибір методу планування оборотних активів підприємств / В.Г. Сословський, І.О. Лисненко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Fkd/2011_2/part1/24.pdf

35. Базецька Г.І. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері : навч. посіб. / Г.І. Базецька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко// Харк. Нац. акад. міськ. госпва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 292 с.

36. Севрук, Є. Фінансування оборотних активів підприємств торгівлі України / Є. Севрук // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету : Науково-практич. журнал. - 2017/1. - № 3. - С. 94-104

37. Верховна Рада України: Закон України Про господарські товариства [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

38. Єпіфанова І.Ю. Фінансовий аналіз та звітність [Текст] : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула ; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ. – 2017. - 142 с.

39. Сакун Г.О. Планування і контроль на підприємстві: навчальний посібник / Сакун Г.О., Калугіна Н.А., Аветисян К.П.//– Одеса: ОНАЗ ім. О.С.

Попова, 2015. – 72 с.

40. Васильців Т.Г. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 173 с.

41. Волкова Н.А. Економічний аналіз: навч. посібник / Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. // за ред. Н.А. Волкової. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт. – 2015. – 310с.

42. Лучко М.Р. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль:, ТНЕУ, – 2016 – 304 с

43. Оверчук А.В. Фінансовий план підприємства : навч. посібник / А.В. Оверчук ; за ред. Ю.С. Цаль-Цалка. – Житомир : ЖДТУ, 2014. –186 с.

44. Соляник Л.Г. Оборотні засоби промислового підприємства: оптимізація управління: монографія / за ред. О.С. Галушко. — Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2014. — 239 с.

45. Коваленко Л.О. Ефективність використання оборотних активів підприємств виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів та напрямки удосконалення управління ними / Л.О. Коваленко, Д.С. Жданюк // Чернігівський науковий часопис. Серія 1, Економіка і управління. – 2017. – №1(8). – С. 70-77

46. Батракова Т. І. Напрями підвищення ефективності використання оборотних засобів підприємства [Електронний ресурс] / Т. І. Батракова, В. В. Бондар // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки, 2015. – Вип. 15. – Ч. 5. – С. 57-60.

47. Стоянова-Коваль, С. С. Оборотні активи аграрних підприємств : економічна сутність та науково-методичні підходи до специфіки їх класифікації [Текст] / С. С. Стоянова-Коваль, О. М. Стоянова // Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / голов. ред. М.М. Палінчак. – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2016. – Вип. 10 Ч. 2. – С. 100–105.

ДОДАТКИ

Додаток А

Трактування сутності економічної категорії «оборотні активи»

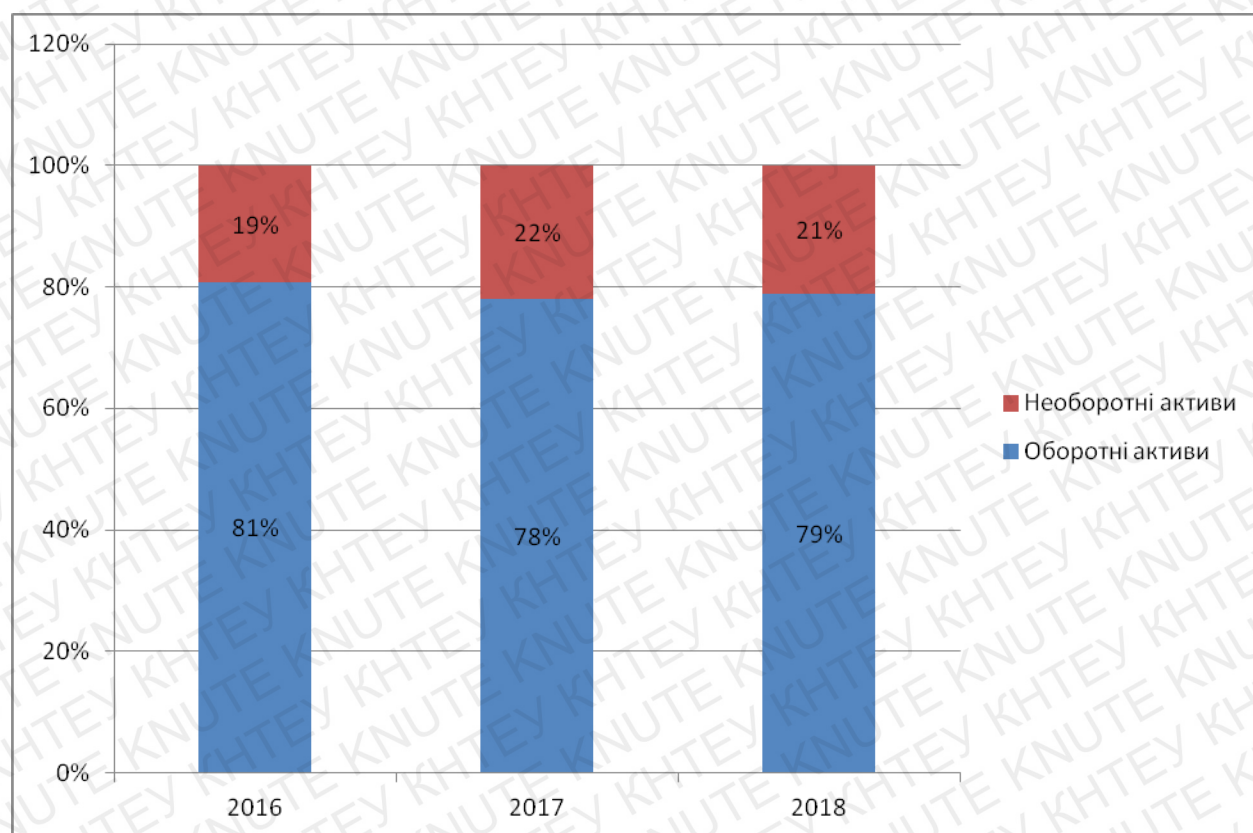
№	Автор	Визначення
1	Бланк І.О. [6, с.162]	Оборотні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничокомерційну діяльність підприємства та, що повністю споживаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу.
2	Володькіна М. В. [11, с. 46]	Оборотні активи – це частина активів підприємства, яка включає оборотні кошти та короткострокові фінансові інвестиції.
3	Демченко Т. А. [8, с.179]	Оборотні активи - сукупність оборотних фондів і фондів обігу, які використовуються для фінансування поточної господарської діяльності і виражені в грошовій формі.
4	Зві Боді, [12, с. 114]	Оборотні активи – суми грошових коштів компанії та всі інші статті балансу, які протягом року передбачається перетворити в гроші.
5	Ільєнкова С. Д. [9, с. 173]	Оборотні активи – фінансові ресурси, вкладені в об'єкти, використання яких здійснюється фірмою або в рамках відносно короткого періоду часу.
6	Майєрс С. [13, с. 740]	Оборотні активи – це такі активи, які компанія в найближчому майбутньому збирається перетворити в грошові кошти.
7	Слав'юк Р.А. [7, с. 4]	Оборотні активи - це ресурси, які належать підприємству і які напевно буде перетворено на гроші чи використано іншим чином протягом року з дати складання бухгалтерського балансу.
8	Філімоненков О.С. [10, с. 229]	Оборотні активи – сукупність матеріальноречовинних цінностей і грошових коштів, які беруть участь у створенні продукту, цілком споживаються у виробничому процесі і повністю переносять свою вартість на виробничий продукт упродовж 12 місяців з дати балансу.

Етапи аналізу оборотних активів виділені вченими

№ з/п	Етапи аналізу	Автор				
		Бланк І.А. [6]	Крамаренко Г.О. [16]	Меє В.О [17]	Власова Н.О. [18]	Цал- Цалко Ю.С. [19]
1	Аналіз динаміки загального обсягу та складу оборотних активів	+	-	-	-	-
2	Аналіз динаміки та структури основних видів оборотних активів, оцінка їх ліквідності	+	+	+	+	+
3	Визначеності оборотності оборотних активів до загальної їх суми	+	+	+	+	+
4	Визначення рентабельності та вплив на неї факторів	+	+	+	+	+
5	Визначення джерел фінансування оборотних активів – динаміка їх суми та питомої ваги у загальній сумі фінансових засобів	+	+	+	+	+

Показники руху грошових потоків підприємства [23, с.166]

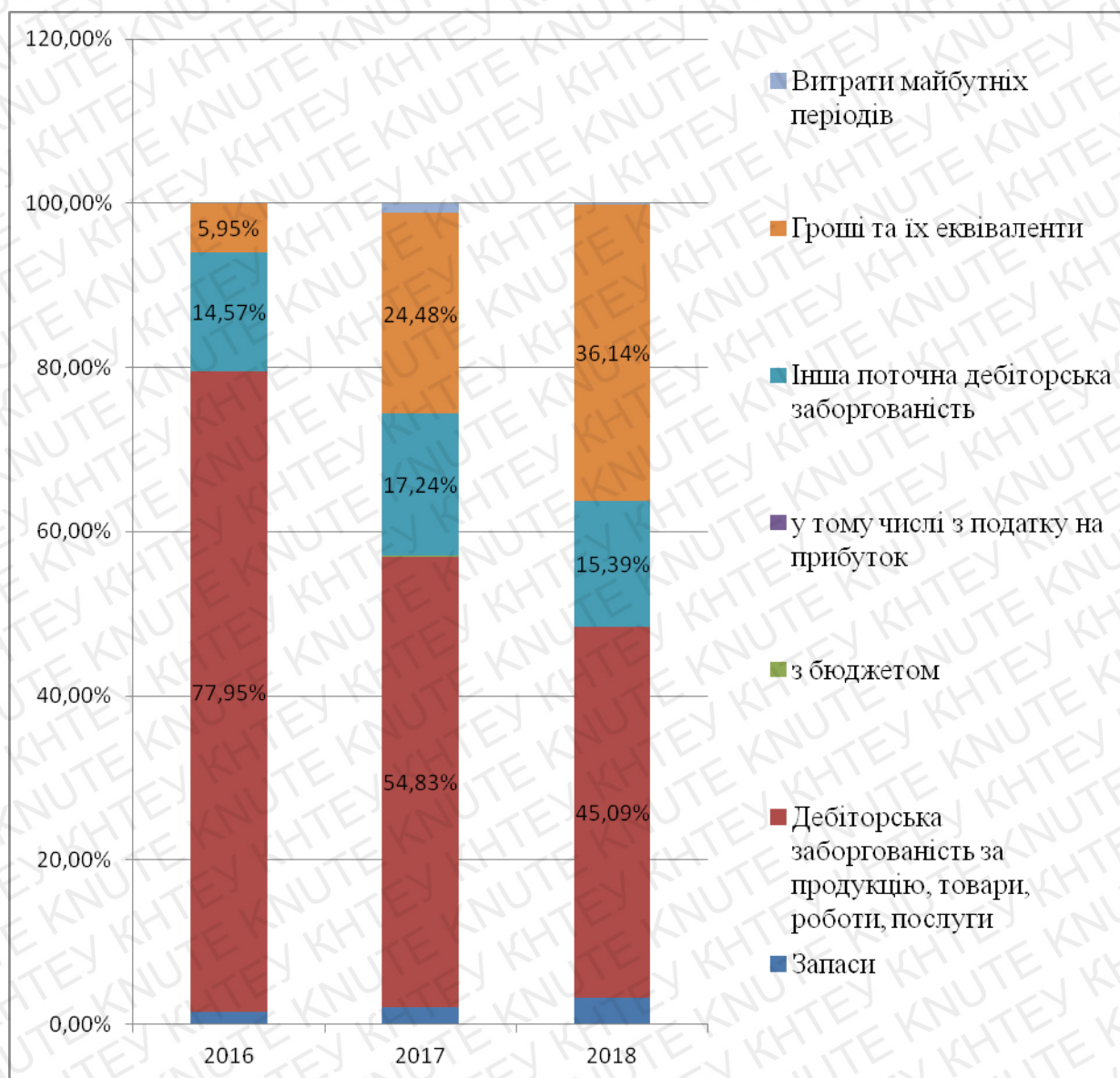
Коефіцієнт	Розрахунок	Економічний сенс
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	Грошові надходження/Грошові видатки	характеризує забезпеченість витрачання грошей їх надходженням. Якщо даний показник менше 1, то підприємству необхідно вживати заходи для додаткового залучення інвестиційних ресурсів
Коефіцієнт відношення грошових надходження до чистого грошового потоку	Грошові надходження/Чистий грошовий потік	характеризує, який обсяг грошових надходжень потрібний для отримання 1 гривні чистого грошового потоку
Коефіцієнт поповнення грошових засобів	Грошові надходження/Залишок грошових коштів	характеризує ступінь збільшення залишку грошових коштів
Коефіцієнт співвідношення грошових виплат та чистого грошового потоку	Грошові видатки/Чистий грошовий потік	характеризую здатність регенерування чистого грошового потоку за рахунок 1 гривні грошових надходжень
Коефіцієнт вибуття грошових засобів	Грошові видатки/Залишок грошових коштів	характеризує розмір грошових виплат, які припадають на 1 гривню залишку грошових засобів
Коефіцієнт притоку грошових засобів	Чистий грошовий потік/Грошові надходження	характеризує скільки гривень чистого грошового потоку генерує 1 гривня грошових надходжень
Коефіцієнт ефективності грошового потоку	Чистий грошовий потік/Грошові видатки	характеризує скільки гривень чистого грошового потоку забезпечує 1 гривня грошових виплат
Коефіцієнт чистого поповнення грошових засобів	Чистий грошовий потік/Залишок грошових коштів	характеризує ступінь поповнення залишку коштів підприємства за рахунок чистого грошового потоку

Структура активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018рр.

**Динаміка обсягів та складу оборотних активів ТОВ «Бухгалтер
онлайн» у 2016-2018 рр.**

Показники	2016	2017	2018	Абс. приріст (2016- 2017 рр.)	Абс. приріст (2017- 2018 рр.)	Абс. приріст (2016-2018 рр.)
	тис.грн					
Запаси	16	16	30,5	0	14,5	14,5
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	813,7	416,9	421	-396,8	4,1	-392,7
з бюджетом	0	1,2	0	1,2	-1,2	0
у тому числі з податку на прибуток	0	0	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	152,1	131,1	143,7	-21	12,6	-8,4
Гроші та їх еквіваленти	62,1	186,1	337,4	124	151,3	275,3
Витрати майбутніх періодів	0	9	1	9	-8	1
Всього оборотних активів	1043,9	760,3	933,6	-283,6	173,3	-110,3
Всього активів	1291,5	974,1	1183,4	-317,4	209,3	-186,3

**Структура оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн»
у 2016-2018 рр.**

**Динаміка обсягів і складу довгострокових і поточних зобов'язань ТОВ
«Бухгалтер онлайн» у 2016-2018 рр.**

Показники	2016	2017	2018	Абс. приріст (2016- 2017 рр.)	Абс. приріст (2017-2018 рр.)	Абс. приріст (2016-2018 рр.)
	тис.грн					
Довгострокові зобов’язання, цільове фінансування і забезпечення						
	36,9	36,9	152	0	115,1	115,1
Поточні зобов’язання і забезпечення						
Поточна кредиторська заборгованість за:	193,8	151,7	161,6	-42,1	9,9	-32,2
Довгостроковими зобов’язаннями	0	0	0	0	0	0
за товари, роботи, послуги	145,5	141,8	139,5	-3,7	-2,3	-6
розрахунками з бюджетом	48,3	9,9	22,1	-38,4	12,2	-26,2
у тому числі з податку на прибуток	0	0	0	0	0	0
зі страхування	24,7	0	15,3	-24,7	15,3	-9,4
з оплати праці	41,4	0	59,5	-41,4	59,5	18,1
Інші поточні зобов’язання	368,5	114,2	143,4	-254	29,2	-225,1
Усього	628,4	265,9	379,8	-363	114	-249
Усього капітал	1292	974,1	1183,4	-317	209	-108

Додаток К

Динаміка показників ділової активності ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018рр.

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютний приріст	Темп приросту, %
1. Період обороту, днів					
1.1. всіх оборотних активів	202	140	94	-107	-153,28
1.2. запасів	4	3	3	-1	-116,83
1.3. дебіторської заборгованості	186	117	62	-124	-166,79
1.4. кредиторської заборгованості	77	95	64	-13	-116,62
2. Коефіцієнт оборотності, разів					
2.1. всіх оборотних активів	1,79	2,58	3,83	2,04	14,14
2.2. запасів	87,80	116,13	105,88	18,08	-79,41
2.4. дебіторської заборгованості	1,93	3,07	5,82	3,88	101,13
2.5. кредиторської заборгованості	4,67	3,80	5,60	0,93	-80,09
3. Тривалість операційного циклу, днів	190	120	65	-125	-165,73
4. Тривалість фінансового циклу, днів	113	25	1	-112	-199,09

Динаміка показників руху грошових потоків

ТОВ «Бухгалтер онлайн» у 2016-2018рр.

Показники	Рік			Абс. приріст (2017/2016)	Абс. приріст (2018/2016)	Абс. приріст (2018/2017)
	2016	2017	2018			
Чистий грошовий потік	453	1845	2626	1392	2173	781
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	1	1,01	1,01	0,01	0,01	0
Коефіцієнт відношення грошових надходження до чистого грошового потоку	885,8	86,4	113,1	-779,4	-772,7	26,7
Коефіцієнт поповнення грошових засобів	783,7	67,6	59,6	-716,1	-724,1	-8
Коефіцієнт окупності грошового потоку	1	0,98	0,99	0,02	0,01	0,01
Коефіцієнт співвідношення грошових виплат та чистого грошового потоку	884,8	85,4	112,1	-799,4	-772,7	26,7
Коефіцієнт вибуття грошових засобів	782,8	66,9	59,1	-715,9	-723,7	-7,8
Коефіцієнт притоку грошових засобів	0,001	0,01	0,01	0,009	0,009	0
Коефіцієнт ефективності грошового потоку	0,001	0,01	0,01	0,009	0,009	0
Коефіцієнт чистого поповнення грошових засобів	0,88	0,78	0,53	-0,1	-0,35	-0,25

Додаток М

Планування фінансових результатів діяльності ТОВ «Бухгалтер онлайн» на 2019 рік

Показники	Код рядка	2017	2018	2019	Абс. приріст
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2326,2	3238,7	4509,1	1270,4
Інші операційні доходи	2120	133,8	3,3	3,3	0
Інші доходи	2240	6,8	0	0	0
Разом доходи	2280	2466,8	3242	4512,4	1270,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1837,2	2337,9	3255	917,1
Інші операційні витрати	2180	451,1	718,6	1000,5	281,9
Інші витрати	2270	133,4	205,2	205,2	0
Разом витрати	2285	2421,7	3261,7	4460,7	1199
Фінансовий результат до оподаткування	2290	45,1	-19,7	51,8	71,5
Податок на прибуток	2300	0	0	0	0
Чистий прибуток (збиток)	2350	45,1	-19,7	51,8	71,5

Додаток Н

Планування капіталу ТОВ «Бухгалтер онлайн» на 2019 рік

Показник	Код рядка	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	Абс. приріст
Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	110,80	110,80	110,80	0,00
Додатковий капітал	1410	387,40	387,40	387,40	0,00
Резервний капітал	1415	27,70	27,70	27,70	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	145,40	125,70	503,14	377,44
Неоплачений капітал	1425	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього власного капіталу	1495	671,3	651,6	1029,04	377,44
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	36,9	152	131,5	-20,5
Поточні зобов'язання					
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: - довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0	0
- товари, роботи, послуги	1615	141,8	139,5	195,8	56,32
- розрахунками з бюджетом	1620	9,9	22,1	22,28	0,18
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0	0
- зі страхування	1625	0	15,3	10,65	-4,65
- з оплати праці	1630	0	59,5	41,42	-18,08
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	114,2	143,4	172,6	29,2
Усього поточних зобов'язань	1695	265,9	379,8	442,77	62,97
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700	0	0	0	0
Усього	1900	974,1	1183,4	1603,31	419,91

Групування джерел фінансування оборотних активів

ТОВ «Бухгалтер онлайн» на 2019 рік

Показник	2017	2018	2019	Абс. приріст (2017- 2018 рр.)	Абс. приріст (2018- 2019 рр.)	Абс. приріст (2017- 2019 рр.)
	тис. грн					
Власний капітал	671,3	651,6	1029,04	-19,7	377,44	357,74
Необоротні активи	213,8	249,8	275,3	36	25,5	61,5
Власний оборотний капітал	457,5	401,8	753,74	-55,7	351,94	296,24
Позиковий капітал, у т.ч.:	302,8	531,8	574,27	229	42,47	271,47
довгострокові зобов'язання	36,9	152	131,5	115,1	-20,5	94,6
короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0
поточні зобов'язання за розрахунками	151,7	161,6	218,08	9,9	56,48	66,38
зі страхування	0	15,3	10,65	15,3	-4,65	10,65
з оплати праці	0	59,5	41,42	59,5	-18,08	41,42
інші поточні зобов'язання	114,2	143,4	172,6	29,2	29,2	58,4
Усього оборотних активів	760,3	933,6	1328,01	173,3	394,41	567,71

Планування оборотних активів ТОВ «Бухгалтер онлайн» на 2019 рік

Показники	Код рядка	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	Абс. приріст
Запаси	1100	16	30,5	32,37	1,87
- у тому числі готова продукція	1103	0	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	416,9	421	583,29	162,29
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1,2	0	0	0
- у тому числі податок на прибуток	1136	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	131,1	143,7	346,96	203,26
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	186,1	337,4	364,43	27,03
Витрати майбутніх періодів	1170	9	1	1	0
Інші оборотні активи	1190	0	0	0	0
Усього оборотних активів	1195	760,3	933,6	1328,05	394,45

Додаток С

Розрахунок показників ефективності використання оборотних активів ТОВ «Бухгалтер
онлайн» у 2018-2019 рр

Показники	2018 рік	2019 рік	Абсолютний приріст	Темп приросту, %
1. Період обороту, днів				
1.1. всіх оборотних активів	94	90	-4	-104,26
1.2. запасів	3	3	0	-100,00
1.3. дебіторської заборгованості	62	60	-2	-103,23
1.4. кредиторської заборгованості	64	61	-3	-104,69
2. Коефіцієнт оборотності, разів				
2.1. всіх оборотних активів	3,83	4,00	0,17	-95,56
2.2. запасів	120,00	120,00	0,00	-100,00
2.4. дебіторської заборгованості	5,81	6,00	0,19	-96,67
2.5. кредиторської заборгованості	5,63	5,90	0,28	-95,08
3. Тривалість операційного циклу, днів	65	63	-2,00	-103,08
4. Тривалість фінансового циклу, днів	1	2	1,00	0,00

Додаток Т

КОДИ

Дата(рік, місяць, число) 2019 | 01 | 01

Підприємство ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "Бухгалтер онлайн"

за ЄДРПОУ 38997548

Територія

за КОАТУУ 8038000000

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю за КОПФГ 230

Вид економічної діяльності Діяльність у сфері бухгалтерського обліку за КВЕД 69.20

Середня кількість працівників 50

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	213.8	249.8
- первісна вартість	1011	593.8	661.2
- знос	1012	-380	(411.4)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	213.8	249.8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	16	30.5
- у тому числі готова продукція	1103	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	416.9	421
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1,2	0
- у тому числі податок на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	131.1	143.7
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	186.1	337.4
Витрати майбутніх періодів	1170	9	1
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	760.3	933.6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	974.1	1183.4

Продовження додатку Т

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	110.8	110.8
Додатковий капітал	1410	387.4	387.4
Резервний капітал	1415	27.7	27.7
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	145.4	125.7
Неоплачений капітал	1425	0	0
Усього за розділом I	1495	671.3	651.6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	36.9	152
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
- товари, роботи, послуги	1615	141.8	139.5
-розрахунками з бюджетом	1620	9,9	22.1
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
- зі страхування	1625	0	15.3
- з оплати праці	1630	0	59.5
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
інші поточні зобов'язання	1690	114.2	143.4
Усього за розділом III	1695	265.9	379.8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	974.1	1183.4

Додаток У

Звіт про фінансові результати ТОВ «Бухгалтер онлайн» станом на 01.01.2019 (Форма № 2-м)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3238.7	2326.2
Інші операційні доходи	2120	(3.3)	(133.8)
Інші доходи	2240	0	6,8
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	3242	2466.8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2337.9)	(1837.2)
Інші операційні витрати	2180	(718.6)	(451.1)
Інші витрати	2270	(205.2)	(133.4)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3261.7)	(2421.7)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(-19.7)	(45.1)
Податок на прибуток	2300	0	0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-19.7	45.1

Додаток Ф

КОДИ

Дата(рік, місяць, число) 2018 | 01 | 01

Підприємство ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "Бухгалтер онлайн"

за ЄДРПОУ

38997548

Територія за КОАТУУ 8038000000
 Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю за КОПФГ 230
 Вид економічної діяльності Діяльність у сфері бухгалтерського обліку за КВЕД 69.20
 Середня кількість працівників 50
 Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	247.6	213.8
- первісна вартість	1011	593.8	593.8
- знос	1012	(346.2)	-380
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	247.6	213.8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	16	16
- у тому числі готова продукція	1103	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	813.7	416.9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0	1,2
- у тому числі податок на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	152.1	131.1
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	62.1	186.1
Витрати майбутніх періодів	1170	0	9
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	1043.9	760.3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	1291.5	974.1

Продовження додатку Ф

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			

Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	110.8	110.8
Додатковий капітал	1410	387.4	387.4
Резервний капітал	1415	27.7	27.7
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	100.3	145.4
Неоплачений капітал	1425	0	0
Усього за розділом І	1495	626.2	671.3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	36.9	36.9
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
- товари, роботи, послуги	1615	145.5	141.8
- розрахунками з бюджетом	1620	48.3	9.9
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
- зі страхування	1625	24.7	0
- з оплати праці	1630	41.4	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	368.5	114.2
Усього за розділом III	1695	628.4	265.9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	1291.5	974.1

Додаток X

Звіт про фінансові результати ТОВ «Бухгалтер онлайн» станом на 01.01.2018 (Форма № 2-м)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
--------	-----------	-------------------	---

1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2326.2	1864.9
Інші операційні доходи	2120	(133.8)	-12
Інші доходи	2240	6,8	269.6
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2466.8	2146.5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1837.2)	(1414.5)
Інші операційні витрати	2180	(451.1)	(573.7)
Інші витрати	2270	(133.4)	(28.5)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2421.7)	(2016.7)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(45.1)	(129.8)
Податок на прибуток	2300	0	0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	45.1	129.8